

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ):

إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ: كِتَابَ اللَّهِ، وَ
عَثْرَتِي أَهْلَ بَيْتِي، مَا إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضِلُّوا
أَبَدًا، وَأَنْتَهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ.

(صحیح مسلم، ج ۷، ص ۱۲۲، سنن دارمی، ج ۲، ص ۴۳۲، مسند
احمد، ج ۳، ص ۱۴، ۱۷، ۲۶، ۵۹، ج ۴، ص ۳۶۶، ۳۷۱، ج ۵، ص
۱۸۲، مستدرک حاکم، ج ۳، ص ۱۰۹، ۱۴۸، ۵۳۳، و....)

Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmaktadır: “Ben sizin aranızda iki
paha biçilmez emanet bırakıyorum: -
Biri- Allah’ın kitabı ve -diğeri- ıtratım,
Ehl-i Beyt’im. Bu ikisine sımsıkı
sarıldığımız müddetçe asla sapmazsınız.
Bu ikisi Kevser Havuzu’nun başında
bana varıncaya kadar birbirinden
ayrılmazlar.

(Sahih-i Müslim, c.7, s.122; Sünen-i
Daremî, c.2, s.432; Müsned-i Ahmed, c.4, s.14,
17, 26, 59, c.4, s.466, 471, c.5, s.182;
Müstedrek-i Hakim, c.4, s.109, 148, 533 vs...)

ON DÖRT MASUM'UN SİYERİ

İMAM ALİ NAKİ (A.S)

ON DÖRT MASUM'UN SİYERİ İMAM ALİ NAKİ (A.S)

HAK YOLUNDA MÜESSESESİ
YAZARLAR KURULU

Çeviri:
Cafer BENDİDERYA

Edit:
İsmail BENDİDERYA

Dünya Ehlibeyt (a.s) Kurultayı

نام کتاب: پیشوای دهم حضرت امام
هادی (ع)
نویسنده: هیأت تحریریه مؤسسه در
راه حق
مترجم: اسماعیل بندى دریا
زبان ترجمه: ترکی استانبولی

ON DÖRT MASUM'UN SİYERİ
İMAM ALİ NAKİ (A.S)

Yazan: Hak Yolunda Müessesesi Yazarlar
Kurulu

Çeviren: Cafer BENDİDERYA

Edit: İsmail BENDİDERYA

Hazırlayan: Kültürel Yardımcılık, Tercüme
Bürosu

Dizgi ve Mizanpaj: Derya

Baskı: Leyla

Baskı Sırası: 1. Baskı

Baskı Tarihi: 2007

Yayımlayan: Dünya Ehlibeyt Kurultayı

Tiraj: 3000

ISBN:

Site : www.ahl-ul-bayt.org

e-mail: info@ahl-ul-bayt.org

Baskı Hakları Yayıncıya Aittir

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	9
İMAM HÂDÎ'NİN KISACA HAYATI.....	12
HALİFELERİN DAVRANIŞI	14
İMAM HÂDÎ'NİN SAMARRA'YA DAVET EDİLMESİ.....	20
İMAM'IN EVİNE DÜZENLENEN DİĞER BİR SALDIRI	26
İMAM HÂDÎ'NİN HAREKETLERİNİN SINIRLANMASI VE ŞAHADETİ	30
İMAM HÂDÎ'NİN MUCİZELERİ VE GAYBLA.....	32
1- ÇOCUK YAŞTA İMAMET VE ÖNDERLİK.....	32
2- ABBASÎ HALİFESİ VASIK'IN ÖLÜM HABERİNİ VERMESİ	33
3- TÜRKÇE KONUŞMAK	35
4- YIRTICI HAYVANLARIN YANINDA UYSAL KESİLMELERİ ..	35
5- İMAM HÂDÎ'NİN HEYBET VE AZAMETİ	36
6- İÇİNDEKİLERİ HABER VERMEK VE KABUL OLUNAN DUA .	37
7- KOMŞUNUN SORUNUNU HALLETMESİ.....	38
8- EBU HAŞİM'E YARDIMCI OLMASI.....	39
İMAM HÂDÎ'NİN SÖZLERİYLE İMAM'I TANIMAK	41
CAMİATU'L-KEBİRE ZİYARETİ	45
İMAM HÂDÎ'NİN (A.S) ÖĞRENCİLERİ.....	64
1- HZ. ABDULAZİM HASANÎ	64
2- HÜSEYİN B. SAİD AHVAZÎ	69
3- FAZL B. ŞAZAN NİŞABURÎ	70
İMAM HÂDÎ'NİN (A.S) VECİZ SÖZLERİ	73

ÖNSÖZ

Şüphesiz kültürel savaşta olduğumuz asrımızda etkili tebliğ metotlarından yararlanarak kendi ideallerini yayabilen her mektep bu alanda öncül olup dünya insanlarının düşüncesinde etki bırakacaktır.

İran’da İslam inkılabının zafere ulaşmasından sonra dünyanın gözü bir kez daha İslam dini, Şia kültürü ve Ehl-i Beyt (a.s) mektebine dikilmiştir. Düşmanlar bu fikrî ve manevî gücü ortadan kaldıracılabilmek, dostlar ve taraftarlar ise inkılabî ve kültürel örneklerden ilham alıp onları izleyebilmek için bu asil ve tarih yaratan kültürün merkezine göz dikmişlerdir.

Dünya Ehl-i Beyt (a.s) Kurultayı Resulullah’ın (s.a.a) Ehl-i Beyt’inin izleyicileri arasında karşılıklı yardımlaşma, fikir alış-verişi, vahdet ve birliğin zaruretinin bilincinde olarak dünya Şiileri ile faal bir ilişki oluşturma amacıyla konferanslar düzenleme, kitap basma, telif eserlerini tercüme etme ve Şia düşüncesi alanında insanları bilgilendirme vasıtasıyla Ehl-i Beyt ve Muhammedî öz İslam kültürünü yaymak için Şia’nın işbilir, büyük ve yaratıcı gücünden ve Caferî mektebi düşünürlerinden yararlanarak bu meydana ayak basmıştır. Rabbimize şükürler olsun ki, büyük rehberimiz Ayetullah Hameneî’nin (Allah sayesinde başımızdan eksik etmesin) özel yönlendirmeleriyle bu hassas ve kültür yaratıcı meydana çok önemli adımlar atılmıştır. Gelecekte bu nurlu ve asil hareketin günden güne hızlanıp büyümesini,

günümüz dünyasının ve Kur’an ve Ehl-i Beyt’in berrak maarifine susayan insanların bu mektebî maneviyatın, irfanî mektebin ve velaî İslam’ın kaynağından daha fazla yararlanmasını ümit ederiz.

Ehl-i Beyt’in (a.s) kültürü sağlam, mantıklı, üslubuna uygun ve doğru bir şekilde sunulması durumunda uyanış, hareket ve maneviyat sancaktarları olan Resulullah’ın Ehl-i Beyt’inin mirasının kalıcı cilvelerini dünya insanlarının gözleri önüne serebileceğine, zuhur asrının eşliğinde Hz. Mehdi’nin (a.f) evrensel hükümetine susamış olan yorgun dünyayı modern cehaletten ve dünyayı sömürenlerin başına buyruk hareketlerinden, ahlak ve insanlığa aykırı kültürlerden kurtarıp hürleştireceğine inanıyoruz.

İşte bu nedenle, bu doğrultuda yazar ve araştırmacıların araştırma eserlerine ve ilmi faaliyetlerine kucak açıyor ve kendimizi bu yüce kültürün yayılma için çaba harcayan yazar ve mütercimlerin hizmetçisi biliyoruz.

* * *

Elinizdeki kitabı hazırlayan “**HAK YOLUNDA MÜESSESESİ YAZARLAR KURULU**”na ve eseri Türkçe’ye kazandıran sayın “**Cafer BENDİDERYA**”ya teşekkür ediyor ve çalışmalarında başarılar diliyoruz.

Yine, bu eserin hazırlanmasında zahmetleri geçen tercüme bürosundaki aziz kardeşlerimiz ve sadık arkadaşlarımıza tüm samimiyetimizle teşekkür ediyor, kültürel cihad meydanında bu küçük adımın mevlamızın rızasını kazanmasını temenni ediyoruz.

**Dünya Ehlibeyt Kurultayı
Kültürel Yardımcılığı**

İMAM HÂDÎ'NİN KISACA HAYATI

Caferî Şiîlerin onuncu İmamı, "İmam Ebu'l-Hasan Ali en-Nakî el-Hâdî" (a.s) hicrî 212 yılının Zilhicce ayının on beşinde¹ Medine'nin çevresinde bulunan "Surya" denilen yerde dünyaya gelmiştir.² Babası dokuzuncu İmam Cevad (a.s) ve değerli annesi Semane adında faziletli ve takvalı bir cariyedir.³

Onuncu imamın en meşhur lakapları Takî ve Hâdî'dir. İmam'a "Ebu'l Hasan es-Salis/Üçüncü Ebu'l-Hasan" da denmektedir.⁴

İmam Hâdî (a.s), hicrî 220 yılında değerli babasının şahadete ermesi ile sekiz yaşında iken imamet makamına ulaşmıştır. İmamet süresi 33 senedir. Hicrî 254 yılında 41 yaşındayken şehit edilmiştir.

İmam Hâdî'yi (a.s) görmüş olanlar diyorlar ki: İmam (a.s) orta boylu, kızıla çalan beyaz tenli, iri gözlü, yayvan kaşlı, iç açıcı ve güler yüzlü bir çehreye sahipti.⁵

1- İ'lamu'l-Verâ, s.355, el-İrşad, Şeyh Mufid, s.301.

2- İ'lamu'l-Verâ, s.355, el-İrşad, Şeyh Mufid, s.301.

3- İ'lamu'l-Verâ, s.355, el-İrşad, Şeyh Mufid, s.301.

-4 İ'lamu'l-Verâ, s.355. Şiî ravilerinin terminolojisinde, "Ebu'l-Hasan el-Evvel/Birinci Ebu'l-Hasan" yedinci İmam Musa b. Cafer (a.s), "Ebu'l-Hasan es-Sânî/İkinci Ebu'l-Hasan" sekizinci İmam Ali b. Musa Rıza'dır (a.s).

5- Muntaha'l-A'mal, s.243.

İmam Hâdî'nin (a.s) hayatı Abbasî halifelerinden yedisinin hükümetleri dönemine rastlamaktadır. İmamet makamına ulaşmadan önce Memun, Memun'un kardeşi Mu'tasım ve imamet makamına ulaştıktan sonra ise Mu'tasım'ın hükümeti devam etmiş sonra Mu'tasım'ın oğlu Vasık, Vasık'ın kardeşi Mutevekkil, Mutevekkil'in oğlu Muntasır, Muntasır'ın amcası oğlu Mustain ve Mutevekkil'in diğer oğlu Muizz'in döneminde yaşamış, Mu'tazz'ın döneminde ise şehit olmuştur.¹

Mutevekkil'in hükümeti döneminde, o zalimin emriyle İmam Hâdî'yi (a.s) Medine'den Abbasilerin hükümet merkezi olan Samarra'ya götürdüler ve ömrünün sonuna kadar da orada kaldı.²

İmam Hâdî'nin (a.s) çocukları, on birinci İmam Hasan Askerî (a.s), Hüseyin, Muhammed, Cafer ve bir de Aliye isminde kızı vardı.³

HALİFELERİN DAVRANIŞI

Resulullah'ın (s.a.a) Ehlibeyti'nin zalim ve gasıp halifelere muhalefet ve sürekli mücadeleleri, İslam ve Şia tarihinin iftihar dolu sayfalarında nakledilmektedir. Değerli imamlarımız zalimlerle uzlaşmaksızın adaletin hâkimiyetini isteyip adaleti savunmaları nedeniyle sürekli zalim yöneticileri ve onların zorba valilerini öfkelenmişlerdir. Şia imamlarının insanları hidayet etme, hakkı ihya etme, mazlumu savunma, zulüm ve fesatla mücadele etme yolunda hiçbir fırsatı kaçırmayacaklarını bilen gasıp halifeler kendilerini bu hidayet, irşat ve direniş silsilesi karşısında sürekli tehlikede görüyorlardı.

Komplo ve düzenbazlıkta Emevî zalimlerini aratmayan ve İslam hilafeti adına saltanat süren Abbasî halifeleri gasıp geçmişleri gibi, Resulullah'ın (s.a.a) Ehlibeyti'ni ezmek ve lekelemek konusunda ellerinden gelen hiçbir şeyi artlarına koymuyordu. Ne pahasına olursa olsun Müslümanların gerçek önderlerinin çehresini ters yüz göstermek, insanlara yanlış tanıtmak, çeşitli desiselerle o yüce insanları önderlik makamından uzak tutmak ve halkın onlara ilgisini yok etmek istiyorlardı.

Abbasî halifesi Memun'un bu hedefe ulaşmak için hileleri, kendini meşru göstermek, önderlik makamını ele geçirmek ve imamet güneşini gizlemek için düzenlediği komploları imam ve halifelerin tarihlerini bilenlere gizli

---

1- İ'lamu'l-Verâ, s.355; el-İrşad, Şeyh Mufid, s.307; Tetimmetu'l-Munteha, s.218-251.

2- İ'lamu'l-Verâ, s.355; el-İrşad, Şeyh Mufid, s.307; Tetimmetu'l-Munteha, s.218-251.

3- İ'lamu'l-Verâ, s.366.

değildir; biz sekizinci ve dokuzuncu imamların hayatlarında bunun bazı bölümlerine değinmiştik.

Nübüvvet ve imamet ailesi hakkındaki bu komplo ve planları Memun'dan sonra Mu'tasım sürdürdü. Bu nedenle İmam'ı (a.s) gözetiminde bulundurup kontrol etmek ve sonunda da öldürmek amacıyla Medine'den Samarra'ya getirtti. Ve yine bazı Alevîler'i -Abbasîlerin resmi elbisesi olan- siyah elbise giymedikleri bahanesiyle zindana attı. Bunlar da zindanda ya öldüler veya öldürüldüler.¹

Mu'tasım hicretin 227. senesinde Samarra'da ölünce² yerine oğlu Vasık geçti. O da babası Mu'tasım ve amcası Memun'un siyasetini sürdürdü. Vasık da İslam adına(!) hilafet süren diğerleri gibi ayyaş ve sarhoş biriydi. Bu işte aşırı giderek daha fazla lezzet almak için özel ilaçlar bile alıyordu. Nihayet aldığı o ilaçlar hicrî 232 senesinde Samarra'da ölümüne neden oldu.³ Vasık'ın Alevîler'e karşı davranışı sert değildi. Bu nedenle onun zamanında Alevîler ve Ebutaliboğulları Samarra'da toplandılar ve bir müddet nispeten rahat yaşadılar. Fakat Mütevekkil'in döneminde tekrar dağılmak zorunda kaldılar.⁴

Vasık'tan sonra Abbasîlerin en çirkin ve en cani çehrelerinden olan kardeşi Mütevekkil halifelik makamına oturdu. İmam Hâdî (a.s) hayatının uzun bir dönemini Mütevekkil devrinde yaşamış ve değerli ömrünün dört küsur yılı onun döneminde geçmiştir. Bu süre İmam (a.s) ve izleyicilerinin hayatının en zor dönemi sayılmaktadır. Çünkü Mütevekkil Abbasî halifelerinin en inkârcısı, en

1- Mekatilu't-Talibiyyin, s.589.

2- el-Muhtasar-u fi Ahbari'l-Beşer, c.1, s.34.

3- Tetimmetu'l-Munteha, s.229-231.

4- Mekatilu't-Talibiyyin, s.593.

kötüsü ve en reziliydi. Müminlerin Emiri Hz. Ali'ye (a.s), ailesine ve izleyicilerine karşı büyük bir kin besliyordu. Onun hükümeti döneminde Alevîlerden bir grup zehirlenmiş, öldürülmüş veya ülkenin dört bir yanına sürgün edilerek dağıtılmıştır.¹

Mütevekkil uydurma rüyalar naklederek halkı, kendi zamanında ölmüş olan Muhammed b. İdris el-Şafî'yi izlemeye teşvik ediyor² ve böylece onların Ehlîbeyt İmamlarına (a.s) yönelmelerini engellemek istiyordu. Hicrî 236 yılında şehitler efendisi İmam Hüseyin'in (a.s) mezarını ve onun etrafındaki yapıları yerle bir etmelerini, yerinde ekin ekmelerini ve halkın onun mezarını ziyaret etmesini engellemelerini emretti.³

Mütevekkil, İmam Hüseyin'in (a.s) türbesinin kendine karşı bir üs haline gelmesinden, insanların onun şahadet ve mücadelesinden ilham alıp zulüm sarayına karşı kıyam etmelerinden endişeleniyordu. Fakat şehitler efendisinin Şiîleri ve sevenleri hiçbir şartta onun türbesini ziyaret etmekten çekinmediler. Hatta Mütevekkil'in, on yedi defa Hz. Hüseyin'in (as) mezarını yıktığı, ziyaretçilerini tehdit ettiği ve türbenin etrafına iki gözetleme kulesi yaptığı, fakat bütün bu cinayetlere rağmen yine de halkı şehitler efendisi İmam Hüseyin'i (a.s) ziyaret etmekten alıkoyamadığı rivayet edilmiştir. Ziyaretçiler çeşitli zarar ve işkencelere rağmen yine gidip onun türbesini ziyaret ediyorlardı.⁴

1- Mekatilu't-Talibiyyin, s.597.

2- Tarih-i Hulefâ, s.251-252.

3- Tarih-i Hulefâ, s.341.

4- Mekatilu't-Talibiyyin, s.597-599; Tetimmetu'l-Munteha, s.240'tan sonrası.

Mütevekkil'in öldürülmesinden sonra Şiiler Alevîlerin yardımıyla İmam Hüseyin'in (a.s) mezarını yeniden yaptılar.¹

Mütevekkil'in, İmam Hüseyin'in (a.s) mezarını yıktırması Müslümanları öfkелendirdi. Bağdat halkı duvarlara ve mescitlere Mütevekkil'e karşı sloganlar yazıyor ve şiirlerle onu kınıyorlardı. Aşağıdaki şiir bunun bir örneğidir:

Billahi Ümeyye zulümle katletti
Peygamber'inin kızının oğullarını
Billahi bu Hüseyin'in yıkılmış kabri
Şimdi katlediyor amcaoğulları
Katle ortak olmamaktan üzgün Abbasi
Ümeyye yolunda şimdi yıkarak kabri²

Evet, dönemin propaganda araçları ellerinde olmayan, minber, mescit ve hitap yerlerini Abbasi hükümetinin yordakçılarının elinde gören halk itiraz ve öfkelerini ancak böyle dile getire biliyorlardı.

Meşhur ve kendilerini sorumlu gören şairler de bu yeteneklerini kullanarak Mütevekkil'e karşı etkili şiirler okumakla halkı Abbasilerin cinayetlerinden haberdar ediyorlardı. Mütevekkil de kendine karşı yükselen itiraz ve muhalefet seslerini susturmak için elinden gelen hiçbir cinayeti esirgemiyor, kendisiyle uzlaşıp işbirliği yapmayan ulema, şair ve diğer kesimleri acımasızca ezerek çok çirkin bir şekilde öldürüyordu.

Arap edebiyatında çok meşhur olan Şii şair ve edip İbn Sukkeyt, Mütevekkil'in çocuklarının da öğretmeniydi. Bir

1- Mekatilu't-Talibiyyin, s.599.

2- Tarih-i Hulefâ, s.347.

gün Mütevekkil, iki çocuğu Mu'tazz ve Mueyyid'i göstererek İbn Sukkeyt'e, "Senin yanında bu ikisi mi daha sevimlidir, yoksa Hasan ve Hüseyin mi?" diye sordu.

İbn Sukkeyt hemen şu cevap verdi: "Emirulmüminin Ali'nin kölesi Kanber, senden ve iki oğlundan daha üstündür!"

Bu cevap üzerine Mütevekkil yaralı bir ayı gibi adeta çıldırdı ve İbn Sukkeyt'in dilinin ensesinden çıkartılmasını emretti. Böylece o şecaat ve şeref örneği 58 yaşında şahadet mertebesine ulaştı.¹ Allah'ın, temiz ve özgür kişilerin selamı onun üzerine olsun.

Mütevekkil Müslümanların beytülmalını zayı etme, har vurup harman savurma konusunda da diğer halifeler gibi pek cömert davranıyordu. Tarih kaynaklarında onun çeşitli saraylar yaptırdığı ve sadece günümüzde Samarra şehrinde hala kalıntıları bulunan "Mütevekkil Kulesi" için bir milyon yedi yüz bin dinar harcadığı anlatılır!² Mütevekkil böyle israflar yaparken Alevîler ve Resulullah'ın (s.a.a) Ehlibeyti öyle sıkıntı çekiyorlardı ki, Medine'de bir grup Alevî kadının namaz kılablecekleri doğru dürüst bir elbiseleri bile yoktu. Sadece bir tek eski ve yıpranmış bir elbiseleri vardı; onu da namaz kılarken sırayla kullanıyor, ayrıca yün eğirerek geçimlerini sağlıyorlardı. Mütevekkil ölünceye kadar onlar böyle içler acısı durum içerisindeydiler.³

Mütevekkil'in Emirulmüminin Hz. Ali'ye (a.s) karşı kin ve düşmanlığı onu inanılmaz bir alçaklık ve rezalete

1- Tarih-i Hulefâ, Suyutî, s.348; Tetimmetu'l-Muhtasar-i fi Ahbari'l-Beşer, c.1, s.342; el-Muhtasar-u fi Ahbari'l-Beşer, c.2, s.41. (İbn Sukkeyt'in nasıl şehit olduğu konusunda diğer görüşler de vardır.)

2- Tarih-i Yakubî, s.491.

3- Tetimmetu'l-Munteha, s.238.

sürüklemişti. Mütevekkil Ehlibeyt düşmanları ve nasibilerle düşüp kalkıyordu; kirli kalbini teskin etmek için bir soytarıya karşısında çirkin ve utanç verici hareketler yaptırarak Emirulmüminin Ali (a.s) ile alay etmesini emretmişti. Kendisi de onu hareket ve edalarını seyrederek şarap içiyor, sarhoş haliyle kahkahalar atıyordu!¹

Mütevekkil'den böyle hareketleri görmek hiç de şaşırtıcı değildi. Asıl şaşırtıcı ve acı olan, böyle çirkin ve rezil maymunları, Resulullah'ın (s.a.a) halifesi, İslam'ın ulu'l-emri ve Müslüman'ların hâkimi sanarak gerçek İslam'a ve Resulullah'ın (s.a.a) tertemiz Ehlibeyt'ine sırt çevirip bunlara uyanların durumuydu! İnsanların bu kadar sapabilmeleri gerçekten hayret vericidir!

Evet, Mütevekkil'in işlemiş olduğu sadistçe cinayetler öyle bir noktaya varmıştı ki, kendisi bile bazen bunu itiraf ediyordu! Veziri Feth b. Hakan bir gün onu düşünceli görünce yalakalık ederek: "Neden düşüncelisin? Vallahi yeryüzünde hiç kimse senden daha güzel ve daha iyi bir yaşama sahip değildir." der.

Mütevekkil şöyle karşılık verir: "Geniş evi, iyi eşi, bol geliri ve malı-mülkü olan, bizi tanımadığı için eziyet edemediğimiz ve bize muhtaç olmadığı için de tahkir edemediğimiz kimsenin yaşamı benden daha iyidir!"²

Mütevekkil'in Resulullah'ın (s.a.a) Ehlibeyt'ine karşı eziyet ve baskıları öyle bir hadde vardı ki, Ehlibeyt İmamlarını (a.s) sevmek ve izlemek suçuyla halka işkence ediyor ve cezalandırıyordu, işte bu nedenle Ehlibeyt'in (a.s) işi çok zorlaşmıştı.

1- Tetimmetu'l -Muhtasar-i fi Ahbari'l-Beşer, c.2, s.338.

2- Tarih-i Hulefâ, Suyutî, s.353.

Mütevekkil, Ömer b. Ferah er- Rahcî'yi Mekke ve Medine valisi yaptı. O, halkı Ebutaliboğullarına bağış ve ihsan etmekten alıkoyuyor ve bu işi sıkı bir şekilde denetliyordu. Bunun üzerine halk da can korkusundan Alevîleri savunmayı ve onlara yardımcı olmayı bıraktı. Böylece Alioğulları daha da zor günler yaşadılar.¹

İmam Hâdî'nin Samarra'ya Davet Edilmesi

Zalim halifeler Ehlibeyt İmamlarının (a.s) toplumda etki bırakmasından ve halkın o yüce zatlara yönelme endişesi duydukları için onları kendi hallerine bırakmalarının imkânsızlığı çok açık bir şekilde ortadadır. Mütevekkil'in bütün geçmişlerini saran bu korku dışında onun Ali oğullarına karşı duyduğu kin ve nefret de muhalefet ve baskılarını artırıyordu. İşte bu nedenle İmam Hâdî'yi (a.s) Medine'den getirip kendi yakınında gözaltında bulundurmaya karar verdi.

Mütevekkil hicrî 243. yılında İmam'ı (a.s) saygılı bir şekilde Medine'den Samarra'ya sürgün edip kendisinin askerî karargâhının yanında bir eve yerleştirdi. İmam Hâdî (a.s) hayatının sonuna kadar, yani hicretin 254. yılına kadar o mahallede kaldı. Mütevekkil sürekli İmamı (a.s) sıkı bir şekilde gözaltında bulunduruyor ve denetliyordu. Ondan sonraki halifeler de onu şehit oluncaya kadar öylece göz hapsinde tuttular.²

İmam Hâdî'nin (a.s) sürgüne gönderilme olayı şöyledir: Mütevekkil'in döneminde Medine'de askeri işleri üstlenen ve halka namaz kıldırان Abdullah b. Muhammed adından

1- Tetimmetu'l-Munteha, s.238.

2- el-Fusulu'l-Muhimme, İbn Sabbağ el-Malikî, s.283.

bir adam İmam'a (a.s) eziyet ediyor, Mütevekkil'in yanında onun aleyhinde konuşuyordu. İmam Hâdî (a.s) bundan haberdar olunca Mütevekkil'e bir mektup yazarak Abdullah b. Muhammed'in yalan ve düşmanlığını hatırlattı ona. Bunun üzerine Mütevekkil İmam Hâdî'nin (a.s) mektubuna cevap yazıp onu saygıyla Samarra'ya davet etmelerini emretti. Mütevekkil'in İmam'a (a.s) yazdığı mektup şöyledir:

Bismillahirrahmanirrahim Gerçekten de emir sizin makamınızı bilip akrabalarınızı gözetmekte ve hakkını eda etmeyi gerekli görmektedir. Emir, Abdullah b. Muhammed'i sizin hakkınızdaki cehaleti, saygısızlığı ve sizi suçlamasından dolayı Medine'deki makamından azletmiştir. Emir, sizin bu suçlamalardan münezzeh olup, söz ve davranışlarınızda iyi niyetli olduğunuzu ve kendinizi suçlanma pozisyonuna düşürecek davranışlarda bulunmadığınızı biliyor. Abdullah b. Muhammed'in yerine Muhammed b. Fazl'ı atamış ve ona size karşı saygı gösterip ikramda bulunmasını, emir ve görüşlerinize itaat etmesini emretmiştir; ancak Emir dört gözle sizi bekliyor ve sizinle ahidini yenilemek istiyor. O halde eğer siz de onunla görüşmeyi ve yanında kalmayı istiyorsanız aileniz, dostlarınız ve hizmetçilerinizden istediğinizi seçip uygun bir zamanda bize geliniz. Yolculuk zamanı, yol arasında konaklayacağınız yerler ve güzergâhı seçmek hepsi sizin isteğinize göre olacaktır. Eğer isterseniz emirin arkadaşı, ordusuyla birlikte nasıl uygun görürseniz sizinle birlikte hareket etsin. Ona, size itaat etmesini emrettik; o halde Emirle görüşünceye kadar Allah'tan hayır talebinde bulun; onun yanında kardeşleri, çocukları, ailesi ve akrabalarından hiç biri sizden daha aziz değildir. Vesselam.

Şüphesiz İmam Hâdî (a.s) Mütevekkil'in kötü niyetinden haberdardı; fakat Samarra'ya gitmekten başka çaresi yoktu. Çünkü Mütevekkil'in davetini reddetmek, laf taşıyan müfsitler için bir belge olur, Mütevekkil'i daha fazla tahrik eder ve eline uygun bir bahane verirdi; İmam'ın, (a.s) Mütevekkil'in uğursuz niyetini bildiği ve bu yolculuğa mecbur kaldığı için çıktığının delili, daha sonra Samarra'da, **"Beni Medine'den zorla Samarra'ya getirdiler."** şeklindeki buyruğudur.¹

Her halükârda, İmam (a.s) mektubu aldıktan sonra Samarra'ya doğru hareket etti. Bu yolculukta Yahya b. Herseme de onunla birlikteydi. Samarra'ya ulaştıklarında Mütevekkil, İmam'ın (a.s) aynı gün şehre girmesine izin vermedi; onu dilencilerle sefillerin bulunduğu "Hanu's-Saalik" adındaki uygun olmayan yerde tutmalarını emretti. İmam (a.s) o gün orada kaldı; Mütevekkil daha sonra onun için başka bir ev hazırlayarak oraya yerleştirdi. Görünüşte İmam'a (a.s) saygı gösterirken gizlice onu zayıf düşürmeye ve kötülemeye çalışıyordu. Fakat buna gücü yetmiyordu.²

Salah b. Said şöyle diyor:

İmam Hâdî Hanu's-Saalik'e geldiği gün huzuruna giderek: "Size feda olayım; bu zalimler her şeyde sizin nurunuzu söndürmek ve sizi küçük düşürmek istiyorlar. Bu yüzden sizi sefil kişilerin kaldığı bu kervansaraya indirdiler." dedim.

Bunun üzerine İmam (a.s) parmağıyla bir noktaya işaret ederek, **"Ey Said! Şuraya bak!"** buyurdu!

1- Biharu'l-Envar, c.50, s.129.

2- el-İrşad, Şeyh Mufid, s.313-314; Fusulu'l-Muhimme, İbn Sabbağ el-Malikî, s.279-281; Nuru'l-Ebsar, Şebencî, s.182.

Ben İmam'ın (a.s) işaret ettiği noktaya bakınca orada meyve dolu, içinden ırmaklar akan, el sürülmemiş tertemiz inciler gibi huriler ve hizmetçiler bulunan süslenmiş bağlar gördüm. Bu manzaraya çok şaşırdım.

Bunun üzerine İmam (a.s): **"Biz nerede olursak olalım bunlar bizim içindir. Ey Said'in oğlu! Biz Hanu's-Saalik'te değiliz."** buyurdu.¹

İmam Hâdî (a.s) Samarra'daki ikameti döneminde çok ıstıraplar çekti. Özellikle Mütevekkil tarafından sürekli tehdit ve eziyetlere maruz kalıyordu. İmam bu dönemde sürekli tehlikeyle karşı karşıyaydı. Aşağıda değineceğimiz örnekler İmam Hâdî'nin (a.s) Samarra'daki durumunun ciddiyetini, onun zalim tağutlar karşısında istikamet, direnç ve büyük tahammülünü gösteriyor:

Sagar b. Ebi Delf şöyle diyor:

İmam Hâdî'yi (a.s) Samarra'ya getirdiklerinde durumunu sormak için yanına gittim. Mütevekkil'in kapıcısı Zerrafî görünce içeri girmemi emretti. Sonra: "Niçin geldin buraya?" diye sordu.

Ben: "Hayır bir iş için." dedim.

Bana, "Otur." demesi üzerine oturdum; fakat korkuyordum. İçimden, "(İmam'ın ziyaretine gelmek ve böyle tehlikeli bir işe girişmekle) hata ettim." dedim.

Zerrafî etrafındaki insanları uzaklaştırdı. Yalnız kalınca:

– Ne işin var; neden geldin buraya? dedi.

Ben, yine:

– Hayır bir iş için geldim, dedim.

Zerrafî:

– Galiba efendinin durumunu sormak için geldin, dedi.

1- el-İrşad, Şeyh Mufid, s.313.

Dedim ki:

– Benim efendim kimdir ki? Benim efendim halifedir!

Zerrafî:

– Kes sesini, dedi, senin efendin hak üzeredir. Korkma!

Ben de seninle aynı inançtayım ve onu imam bilmekteyim.

Bunun üzerine Allah'a şükrettim. Zerrafî daha sonra:

– Onun yanına gitmek istiyor musun? dedi.

Ben:

– Evet, dedim.

– O halde postacının dışarı çıkması için biraz bekle, dedi.

Adam dışarı çıkınca kölesine, "Bunu, o Alevînin hapsedildiği hücreye götür; onun yanına bırakarak geri dön." dedi.

İmam'ın (a.s) huzuruna girince, onun bir hasırın üzerinde oturduğunu ve önünde bir mezar kazılmış olduğunu gördüm. Selam verdim, İmam: **"Otur."** buyurdu. Oturduktan sonra: **"Niçin geldin?"** diye sordu.

Ben: "Hâl ve hatırlarınızı sormak için geldim." dedim.

Sonra kazılmış olan o mezara bakarak ağladım. İmam (a.s): **"Ağlama; şimdilik bana hiçbir zarar ulaşmayacaktır."** buyurdu.

Ben Allah'a şükrettim (Sonra bir hadisin anlamını sordum; İmam (a.s) sorumu cevapladı ve daha sonra) şöyle buyurdu:

Beni bırakıp dışarı çık. Seni emniyette görmüyorum; sana bir zarar gelmesinden endişeleniyorum.¹

1- Biharu'l-Envar, c.50, s.194-195.

Ehlisünnet'in ileri gelen âlimlerinden İbn Cevzî şöyle yazıyor:

Bir defasında Mütevekkil'in yanında, "İmam'ın evinde Kum'daki Şiîlerinden gelen silah, yazılar ve diğer şeyler var ve sizin hükümetinize karşı saldırıya hazırlanıyorlar." diye İmam Hâdî'yi çekıştirdiler. Mütevekkil bir grubu onun evine gönderdi. Onlar geceleyin İmam'ın (a.s) evine saldırdılar. Fakat bir şey bulamadılar. O sırada İmam'ı (a.s) yalnız başına bir odaya çekilmiş ve kapıyı kendi üzerine kapmış bir halde buldular. Üzerinde yünden bir elbise vardı; ince kumlar üzerinde oturmuş Allah'a ibadet edip Kur'ân okuyordu.

İmam'ı (a.s) o hâliyle Mütevekkil'in yanına götürüp: "Evinde bir şey bulamadık; kibleye doğru oturup Kur'ân okuduğu halde gördük onu." dediler.

Mütevekkil İmam'ı (a.s) görünce onun azamet ve heybeti karşısında elinde olmaksızın ona saygı gösterip yanında oturttu, sonra elindeki şarap kadehini ona sundu. İmam (a.s) yemin ederek: "**Benim etim, kanım böyle bir şeye karışmamıştır; beni muaf gör.**" diye buyurması üzerine Mütevekkil bundan vazgeçip, "O halde bir şiir oku!" dedi.

İmam (a.s): "**Ezberimde az şiir var.**" buyurduysa da, Mütevekkil, "İlla da okuyacaksın." diye ısrar edince şu şiirleri okudu:

İnsanlar korunmak için dağ tepelerine tırmandılar;
Yiğit kişilerdi, ama o tepeler fayda etmedi onlara,
yenildiler.

Yüceldiler, sonra düşürüldüler; çukurlara
(mezarlara) yerleştiler;

Ne de kötü yerlerdi onlara, yerleştikleri yerler
(mezarlar).

Gömölüp gittiler; sonra da bir feryat eden,
artlarından bağırdı;

Nerede bilezikleri, taçları, süslü iftihar edilen
elbiseleri, tahtları?

Ne oldu o nazla nimetlerle beslenen ve süslenen
yüzler. Hani vaktiyle perdelerle gizlenirdi?

Kabir bu soruyu onun yerine şöyle cevaplar:

Şimdi o yüzlerde oynayıp dolaşmaktadır kurtlar.

İmam Hâdî'nin (a.s) bu buyrukları öyle tesir bıraktı ki, Mütevekkil kendini tutamayıp şiddetle ağladı. Gözyaşlarından sakalı ıslanmıştı; o an mecliste olanlar da ağladılar. Mütevekkil şarap sofrasını toplamalarını emretti. Sonra İmam'a dört bin dirhem sunarak saygıyla evine gönderdi.¹

İmam'ın evine düzenlenen diğer bir saldırı

Mütevekkil bir hastalığa tutulmuştu; bu hastalıktan kurtulmak için İmam'dan yardım istemiş, onun da yardımı etkili onunca onun için beş yüz dinar göndermişti. Mütevekkil'in annesi de oğlunun iyileşmesi için bir keseye on bin dinar bırakıp ağzını mumlayıp mühürleyerek İmam'a gönderdi.

Bu olaydan bir süre sonra Behtaî adında bir adam Mütevekkil'in yanına giderek ona: "İmam Hâdî mal, silah ve adam hazırlamış, size karşı kıyam etmek istiyor." dedi.

Bunun üzerine Mütevekkil, Said Hacıb'e piyade ordusundan bir grup savaşçıyla ansızın İmam'ın evine

1- İhkaku'l-Hak, c.12, s.454; Tetimmetu'l-Muhtasar-i fi Ahbari'l-Beşer, c.1, s.347, biraz farkla; Muhtasar-u fi Ahbari'l-Beşer, c.2, s.44.

baskın yaparak bulduğu mal ve silahları alıp kendisine getirmesini emretti.

Said diyor ki: Geceleyin insanlar uykudayken bir grup savaşçıyla yanımıza merdiven alıp İmam'ın evine gittik. Evinin üzerine çıkıp kapıyı açtık. Mum, lamba ve meşale yakarak içeri daldık. Evin her tarafını, bütün köşe-bucağını aradık. Fakat evde biri mumlanıp mühürlenmiş büyük ve (dinarla) dolu, diğeri ise içinde az bir miktar (dinar) iki kese para ve eski bir kılıfta duvara asılmış olan bir kılıçtan başka bir şey bulamadık. İmam bir hasırın üzerinde durmuş namaz kılıyordu; sırtında yün bir cübbe, başında da bir takke vardı; bizim saldırımızı umursamadı bile. İki kese (parayı) ve kılıcı alarak Mütevekkil'in yanına götürüp: "İmam'ın evinde mal ve silah olarak ancak bunları bulduk." dedik ve olayı kendisine anlattık.

Mütevekkil (dinarla) dolu kesenin üzerinde annesinin mührünü görünce annesini çağırıp durumu sordu. Annesi: "Sen hastayken, Allah sana şifa verirse kendi malımdan Ebu'l-Hasan'a (İmam Hâdî'ye a.s) on bin dinar adadım. Parayı bu keseye bırakıp ona gönderdim. Bu mühür ve mum bana aittir." dedi.

Mütevekkil daha önce verdiği beş yüz dinara beş yüzünü daha ekleyerek Said b. Hacib'e: "İki keseyle kılıcı İmam'a geri götürerek bizim tarafımızdan kendisinden özür dile." dedi.

Said diyor ki: "Ben onları geri götürerek, 'Emir sizden özür diliyor; daha önce vermiş olduğu beş yüz dinara beş yüzünü daha ekleyerek size gönderdi. Beni de affetmenizi istirham ediyorum. Ben memurum; Emir'in emrine itaatsizlik etme gücüne sahip değilim.' dedim."

Bunun üzerine İmam şöyle buyurdu:

...Zulmedenler, yakında nasıl bir devrime uğrayıp devrileceklerini bileceklerdir.¹

Sonunda Mütevekkil'in rezil hükümeti son buldu ve oğlu Muntasır'ın tahrikiyle ordusundan bir grup Türk, onu, veziri Feth b. Hakan'la birlikte şarap içip ayyaşlık yaparken öldürüp² dünyayı onun alçak vücudundan temizlediler.

Muntasır, Mütevekkil'in öldürüldüğü gecenin sabahında hilafete geçti ve babasının bazı saraylarını yıkmalarını emretti.³ O, Alevilere eziyet etmiyor, onlara yumuşak davranıyor, şefkat gösteriyordu. İmam Hüseyin'in (a.s) mezarını ziyaret etmelerine izin veriyor, onlara iyilik ve ihsanda bulunuyordu.⁴ Yine, Fedek'i İmam Hasan ve İmam Hüseyin'in (a.s) evlatlarına geri vermelerini, Ebutaliboğulları'na ait olan vakıfları onlara bırakmalarını emretti.⁵ Muntasır'ın hilafet dönemi altı ay kadar kısa sürmüş, hicrî 248 yılında vefat etmiştir.⁶

Ondan sonra amcası oğlu ve Mu'tasım'ın torunu Mustain hilafete geçmiş, o da kendinden önceki halifelerin yolunu takip etmiştir; onun hilafeti döneminde de bir grup Alevî kıyam etmiş ve öldürülmüştür.

Mustain ordusundaki Türk askerlerinin ayaklanması karşısında direnemedi ve isyancılar Mu'tazz'ı zindandan çıkararak ona biat ettiler. Mu'tazz'ın işleri büyüyünce

1- İhkaku'l-Hak, c.12, s.452-453; el-Fusulu'l-Muhimme, İbn Sabbağ el-Malikî, s.281-282, biraz farkla. Şuara Suresi, 227.

2- Tetimmetu'l-Muhtasar-i fi Ahbari'l-Beşer, c.1, s.341-342.

3- Tetimmetu'l-Munteha, s.243.

4- Tetimmetu'l-Muhtasar-i fi Ahbari'l-Beşer, c.1, s.344.

5- Tetimmetu'l-Munteha, s.244.

6- Tarih-i Yakubî, c.2, s.493; Tetimmetu'l-Muhtasar-i fi Ahbari'l-Beşer, c.1, s.344.

Mustain onunla barışmaya razı oldu. Mu'tazz ise görünüşte onunla barışıp onu Samarra'ya davet ettikten sonra yolda onu öldürmelerini emretti.¹ Mustain bazı akrabaları ve Türk kumandanlarını beytülmal har vurup harman savurma hususunda serbest bırakmıştı;² yine Ehlibeyt İmamlarına karşı çok kötü davranıyordu ve bazı rivayetlere göre İmam Hasan Askerî'nin (a.s) bedduasına uğrayarak helak olmuştur.³

Mustain'den sonra, Mütevekkil'in oğlu ve Muntasır'ın kardeşi Mu'tazz hilafete geçti. Onun da Alevilere karşı davranışı çok kötüydü. Onun hilafeti döneminde Alevilerden bir grup kılıçla veya zehirlenerek öldürüldü. İmam Hâdî (a.s) de onun döneminde şehit oldu.

Mu'tazz sonunda Türk kumandanları ve diğerlerinin isyanyla karşılaştı ve isyancılar onu kenara çekip iyice dövdükten sonra bir bodruma atıp kapısını üzerine kapadılar ve orada can verdi.⁴

İMAM HÂDÎ'NİN HAREKETLERİNİN SINIRLANMASI VE ŞAHADETİ

Her araştırmacı İmam Hâdî'nin (a.s) hayatına bir göz atacak olsa, onun hayatı boyunca acı verici bir kısıtlanma ve bağınazlıkla karşı karşıya olduğunu görür. Elbette bu durum onun dönemine has değildi; Emevî ve Abbasîlerin bütün dönemlerinde -çok sınırlı dönemler dışında- durum böyleydi. Gasıp halifeler, toplum ve toplumun çıkarlarını görmezden geliyorlar ve halkı kendi hedeflerine ulaşmak için bir vesile olarak görüyorlardı. Zalim halifelerin hükümeti döneminde öyle bir korku ve dehşet hâkimdi ki, halk zorba yöneticilere karşı kıyam ederek masum Ehlibeyt İmamlarının (a.s) önderliğinden yararlanıp gerçek İslam hükümetini kurma cesaretini gösteremiyordu. İşte bu nedenle ümmetle imamın ilişkisi çok sınırlıydı; daha önce değindiğimiz gibi dönemin yönetimi İmam Hâdî'yi (a.s) zor ve güç kullanarak Medine'den o günün hilafet merkezi olan Samarra'ya getirip sıkı bir şekilde gözetim altında tuttu. Fakat buna rağmen İmam Hâdî (a.s) bütün ıstırap ve kısıtlamalara göğüs gerip hiçbir zaman zalimlerle en küçük bir işbirliğine razı olmadı. Açık ki, İmam'ın ilahî şahsiyeti, toplumsal konumu ve yine aleyhteki mücadelesi ve halifelerle işbirliği yapmaması zalim yöneticiler için endişe ve korku kaynağıydı. Abbasiler bundan sürekli rahatsızlık

1- el-Muhtasar-u fi Ahbari'l-Beşer, c.2, s.42-44.

2- el-Muhtasar-u fi Ahbari'l-Beşer, c.2, s.42-43; Tarih-i Yakubî, c.2, s.499; Tetimmetu'l-Munteha, s.246.

3- Biharu'l-Envar, c.50, s.249.

4- Tetimmetu'l-Munteha, s.252-254; el-Muhtasar-u Fi Ahbari'l-Beşer, c.2, s.45.

duyuyorlardı. Sonunda tek çarenin Allah'ın nurunu söndürmekte ve onu öldürmekte olduğunu gördüler.

Böylece, İmam Hâdî (a.s) de değerli babaları gibi kendi eceliyle ölmedi; Abbasî halifesi Mu'tazz'ın hilafeti döneminde¹ hicretin 254. yılında, recep ayının üçüncü günü zehirlenerek öldürüldü ve Samarra'da, kendi evinde toprağa verildi.²

Mu'tazz ve etrafındakiler İmam'ın cenaze merasimine katılarak kendilerini onun dostları ve onu sevenlerden göstermek, insanları aldatarak cinayetlerini örtmek istiyorlardı. Ancak biz Şiilere göre masum imamın cenaze namazını ancak masum bir imam kılabilir. İşte bu nedenle İmam Hâdî'nin (a.s) cenazesini dışarı çıkarmadan önce değerli oğlu İmam Hasan Askerî (a.s) şehit olan babasının cenaze namazını kıldırdı³ ve cenaze dışarı çıkarıldıktan sonra da Mu'tazz, Ebu Ahmed caddesinde İmam'ın cenaze namazını kıldırması için kardeşi Ahmed b. Mütevekkil'i gönderdi. İmam Hâdî'nin (a.s) cenaze törenine kalabalık bir halk kesimi katıldı. Kalabalık arttıkça arttı; ağlama ve feryat sesleri yükseldikçe yükseldi. Törenden sonra cenazeyi onun evine geri getirip orada toprağa verdiler.⁴

Allah'ın salât ve selamı onun, tertemiz babalarının ve evlatlarının üzerine olsun.

1- Nuru'l-Ebsar, Şeblencî, s.183; Envaru'l-Behiyye, s.150.

2- el-İrşad, Şeyh Mufid, s.314; İlamu'l-Verâ, s.355; Envaru'l-Behiyye, s.150.

3- Envaru'l-Behiyye, s.151.

4- Tarih-i Yakubî, c.2, s.503, Beyrut basımı.

İMAM HÂDÎ'NİN MUCİZELERİ VE GAYBLA İLİŞKİSİ

Diğer Ehlibeyt İmamlarının (a.s) hayatlarını anlatırken vurguladığımız gibi; Masum İmamlar sahip oldukları masumiyet ve imamet makamından dolayı Allah Teala ve gayb âlemi ile özel bir ilişkiye sahiptiler. Onların da peygamberler gibi imamet makamları ve Allah Teala ile ilişkilerini teyit eden mucize ve kerametleri vardı. Gerekğinde o yüce zatların ilahî ilim ve güçlerinin örnekleri -Allah'ın izniyle- zuhur ediyor, izleyicilerini eğitmeye ve imanlarını güçlendirmeye neden oluyor ve yine hak üzere olduklarını gösteren apaçık bir delil ve hüccet sayılıyordu.

Hız. İmam Hâdî'den (a.s) de tarih ve hadis kitaplarında kaydedilen birçok keramet ve mucizeler görülmüştür; fakat onların hepsini nakletmek için müstakil bir kitaba ihtiyaç vardır; biz kısaca geçmek istediğimizden burada bir kaç örnekle yetineceğiz.

1- Çocuk Yaşta İmamet ve Önderlik

Daha önce de değindiğimiz gibi İmam Hâdî (a.s) değerli babasının şahadetinden sonra sekiz yaşında imamet makamına geçti. Bunun kendisi de en açık keramet ve mucizelerden sayılmaktadır; çünkü sırf ilahî bir makam ve mevki olan böyle önemli bir makam ve sorumluluğu

üstlenmek değil çocukların, hatta olgun kişilerin bile taşıyacağı bir iş değildir. Şia ulema ve muhaddislerinin Ehlibeyt İmamlarından (a.s) her birinin şahadetinden sonra çeşitli meselelerde bir sonraki imama müracaat ettikleri ve hatta onu denedikleri ve yine Alevîler ve İmamın akrabalarından olgun yaşlardaki kişilerin sürekli imamın evine gidip geldikleri ve onunla irtibatlı oldukları göz önünde bulundurulduğunda Allah'ın irade ve teyidi olmaksızın ve yine masumiyet ilişkisi, ilahî ilim ve güç olmaksızın bir çocuğun bu makam ve mevkii üstlenmesi, bütün soruları doğru bir şekilde cevaplaması, sorunlar karşısında insanlara mükemmel bir önderlik etmesi imkânsızdır. Sıradan insanlar bile küçük yaştaki normal bir çocuğu bilinçli ve aydın bir imamdan ayırt edebilecekleri açıkça ortadadır.

İmam Cevad (a.s) da böyle bir duruma sahipti; biz onun hayatı bölümünde, ilahî imamet makamının peygamberlik gibi insana Allah tarafından verildiğini ve bunun yaşla hiçbir ilgisi olmadığını açıklamıştık.

2- Abbasî Halifesi Vasık'ın Ölüm Haberini Vermesi

Hayran es-Esbatî şöyle diyor:

Irak'tan Medine'ye gidip İmam Hâdî'nin (a.s) huzuruna çıktım. İmam:

– Vasık'tan ne haber? diye sordu.

Ben:

– Size feda olayım, sağlık ve sıhhat içerisindeydi; Irak'tan daha yeni geldiğim için bu konuda diğerlerinden daha fazla bilgim var benim, dedim.

İmam:

– Halk onun öldüğünü söylüyor, buyurdu.

İmam bunu söyleyince "halk"tan maksadının kendisi olduğunu anladım. Sonra bana:

– Cafer (Mütevekkil) ne yaptı? buyurdu.

Ben:

– Zindandaydı; durumu çok kötüydü, dedim.

İmam buyurdu ki:

– O, halife olacak.

Daha sonra:

– Peki İbn Zeyyat ne yapıyor? diye sordu.

– Halk onun yanındaydı; her yerde onun emri geçlidir, karşılığını verdim.

Bunun üzerine şöyle buyurdu:

– Riyaset onun için uğursuzdur.

Sonra biraz sessiz kaldı; peşinden buyurdu ki:

– Takdir ve ilahî hükümleri uygulamaktan başka bir çare yoktur. Ey Hayran! Bil ki, Vasık öldü; yerine Cafer b. Mutevekkil geçti ve İbn Zeyyat da öldürüldü.

Ben:

– Size feda olayım; bu olay ne zaman oldu?! diye sordum.

İmam:

– Senin oradan ayrılmandan altı gün sonra, karşılığını verdi.¹

Bu konuşmadan birkaç gün sonra Mütevekkil'in elçisi Medine'ye geldi ve olayın İmam Hâdî'nin (a.s) buyurduğu gibi olduğunu gördük.²

1- el-İrşad, Şeyh Mufid, s.309; el-Fusulu'l-Muhimme, İbn Sabbağ el-Malikî, s.279, biraz farkla; Nuru'l-Ebsar, Şeblencî, s.182.

2- el-Fusulu'l-Muhimme, İbn Sabbağ el-Malikî, s.279; İhkaku'l-Hak, c.12, s.451.

3- Türkçe Konuşmak

Ebu Haşim Caferî şöyle diyor:

Vasık'ın ordusunun kumandanı "Boğa" Arapları yakalamak için Medine'den geçtiği sırada ben de Medine'deydim. İmam Hâdî (a.s) bize: "*Gidip, bu Türk'ün teçhizatını görelim.*" buyurdu.

Bunun üzerine dışarı çıkarak bekledik. Tepeden tırnağa donanmış ordu gelip yanımızdan geçti. Türk kumandan gelince İmam onunla birkaç kelime Türkçe konuştu. Bu sohbetten sonra kumandan atından inip İmamın atının ayağını öptü.

Ben o Türk kumandanı Allah adına yemine vererek: "Sana ne dedi?" diye sordum.

Türk kumandan: "Bu adam peygamber midir?" dedi.

Ben: "Hayır." dedim.

Türk kumandan: "Beni, çocukken kendi bölgemizde çağırdıkları isimle çağırdı; oysa şimdiye kadar hiç kimse bu ismimi bilmiyordu benim." dedi.¹

4- Yırtıcı Hayvanların Yanında Uysal Kesilmeleri

Ehl-i Sünnet ulemasından Şeyh Süleyman Belhî el-Kunduzî "Yenabiu'l-Mevedde" adlı kitabında şöyle yazmaktadır:

Mesudî şöyle nakletmiştir: Mütevekkil'in emriyle üç tane yırtıcı hayvanı getirip sarayının bahçesine bıraktılar. Sonra İmam Hâdî'yi (a.s) sarayına davet etti. İmam saray bahçesine girince sarayın kapılarını kapamalarını emretti. Fakat o yırtıcı hayvanlar İmam'ın etrafında dönüyor, ona

1- İ'lamu'l-Verâ, s.359.

karşı saygı gösteriyorlar, İmam da elbisesinin koluyla onları okşuyordu. İmam daha sonra Mütevekkil'in yanına çıkarak bir süre onunla konuşup aşağı indi. İmam'a saraydan çıkıp gidinceye kadar yırtıcı hayvanlar yine ona karşı aynı hareketleri sergilediler. Daha sonra mütevekkil İmam için büyük bir hediye gönderdi.

Mütevekkil'e: "Amcan oğlu (İmam Hâdî -a.s-) yırtıcı hayvanlara böyle davrandı; sen de aynı hareketi yapsana!" dediler.

Mütevekkil: "Siz beni öldürmek mi istiyorsunuz?!" dedi ve sonra bu olayı kimseye söylememelerini emretti.¹

5- İmam Hâdî'nin Heybet ve Azameti

Eşter Alevî şöyle diyor:

Babamla birlikte Mütevekkil'in evindeydik; o zaman küçük bir çocuktum ben. Ebutaliboğulları, Abbasoğulları ve Caferoğulları'ndan bir grup da oradaydı. O sırada İmam Hâdî (a.s) içeri girdi. Bunun üzerine oradaki herkes imama saygı göstermek için atından aşağı indi. İmam içeri girdi. Oradaki bazıları bazılarına: "Neden bu genç için bineğimizden inelim; ne bizden daha üstün ve ne de yaşı bizden fazladır; vallahi onun için bineğimizden aşağı inmeyeceğiz." dediler!

-O sırada orada olan- Ebu Haşim Caferî dedi ki: "Hayır vallahi! Onu gördüğünüz zaman saygı göstermek için tam bir alçaklıkla ineceksiniz."

Çok geçmeden İmam, Mütevekkil'in evinden dışarı çıktı; oradakilerin gözü İmam'a ilişince hepsi aşağı indiler.

1- İhkaku'l-Hak, c.12, s.451-452.

Bunun üzerine Ebu Haşim: "Aşağı inmeyeceğiz demiyor muydunuz?!" dedi.

Onlar ise: "Vallahi, bundan kendimizi alamadık ve elimizde olmaksızın atımızdan aşağı indik." dediler.¹

6- İçindekileri Haber Vermek ve Kabul Olunan Dua

İsfahan'da Abdurrahman adında bir Şiî yaşıyordu. Ona, "Neden bu mezhebi seçtin ve İmam Hâdî'nin imametine inandın?" diye sorduklarında dedi ki:

Onda gördüğüm bir mucize için. Ben yoksul bir kişiydim. Fakat güçlü bir dilim ve cesaretim olduğu için İsfahan halkı bir yıl bir konuda şikâyetle bulunmak için bir grupla birlikte beni Mütevekkil'in yanına gönderdiler. Bir gün Mütevekkil'in evinin dışındayken, Ali b. Muhammed b. Rıza'yı çağırma emretti. Ben oradakilerden birine: "Halife'nin çağırdığı bu adam kimdir?" diye sordum.

Adam bana: "Alevî bir adamdır; Rafizîler onu imam bilmektedirler." dedi ve daha sonra şöyle ekledi: "Halife onu öldürmek için çağırtmış olabilir." Ben içimden: "Bu Alevî gelip de onu görünceye kadar yerimden hareket etmeyeceğim." dedim.

Bir süre sonra bir atının Mütevekkil'in evine doğru hareket ettiğini gördüm. Halk, ona saygı göstermek için güzergâhının iki tarafında sıraya geçmiş ona bakıyordu. Gözlerim ona ilişince sevgisi kalbimi sardı ve içimden Mütevekkil'in ona bir zarar vermemesi için dua etmeye başladım. O halkın arasından geçerken atının yelesine bakıyordu; sağa-sola dikkat etmiyordu. Ben sürekli onun için dua ediyordum. Bana ulaştıca tüm yüzüyle bana

1- İ'lamu'l-Verâ, s.360.

dönerek: "**Allah senin duanı kabul etti; sana uzun ömür verdi; mal ve çocuklarını artırdı.**" dedi.

Bu olaya tanık olunca beni titreme tuttu ve arkadaşlarımla ortasını düşüverdim. Arkadaşlarım: "Ne oldu?" diye sordular. Ben: "Hayırdır." dedim ve başka bir şey söylemedim. İsfahan'a dönünce Allah Teala bana çok miktarda mal verdi. Bugün evimdeki mallarımın değeri binlerce dirheme ulaşmaktadır; evimin dışındakileri ise hesaba katmıyorum. On çocuğum oldu, yaşıma da yetmiş geçti; ben kalbimde geçenleri bilen ve hakkımda duası kabul olan kişinin imametine inanıyorum.¹

7- Komşunun Sorununu Halletmesi

Samarra'da İmam Hâdî'nin (a.s) komşusu olan Yunus Nakkaş sürekli İmamın huzuruna çıkarak ona hizmet ediyordu.

Bir defasında titrer vaziyette İmam'ın huzuruna gelerek, "Efendim! Aileme iyi davranmanızı vasiyet ediyorum." dedi.

İmam: "**Bir şey mi oldu?**" buyurdu.

Yunus: "Ölüme hazırlandım." dedi!

İmam tebessüm ederek: "**Neden?**" buyurdu.

Yunus dedi ki: Musa b. Boğa -Abbasilerin güçlü kumandanlarından ve saray ricallerinden- bana, üzerine bir şey işlemem için paha biçilmez bir yüzük taşı verdi. Ben bu taşın üzerine istediği şeyi işlemek isteyince taşı ikiye bölündü. Yarın yüzük taşını ona teslim etmem gerekiyor; Musa b. Boğa bana bin kırbaç vurduracak veya öldürecektir!"

1- Biharu'l-Envar, c.50, s.141-142.

İmam: **"Evine dön; yarına kadar hayır ve iyilikten başka bir şeyle karşılaşmayacaksın."** diye buyurdu.

Ertesi günü sabahın ilk vakitlerinde Yunus tüm vücudunu titreme sardığı halde İmam'ın huzuruna gelerek: "Musa b. Boğa adam göndermiş yüzüğü istiyor." dedi.

İmam: **"Onun yanına var; hayırdan başka bir şey görmeyeceksin."** buyurdu.

Yunus: "Efendim! Ona ne söyleyeyim?" diye sordu.

İmam tebessüm ederek: **"Onun yanına var ve sana verdiği haberi dinle; hayır göreceksin."** buyurdu.

Yunus gitti ve güler yüzle dönüp dedi ki: "Efendim! Onun yanına vardığımda bana, 'Küçük kızlarım bu yüzük taşı için kavga ettiler; bunu ikiye bölebilir misin; bu işe karşılık seni zengin ederim' dedi."

İmam Hâdî (a.s) Allah'a şükredip Yunus'a: **"Ona ne dedin?"** buyurdu.

Ben: "İzin ver biraz düşüneyim, bakalım bu işi nasıl yapabiliriz." dedim.

İmam: **"İyi cevap vermişsin."** buyurdu.¹

8- Ebu Haşim'e Yardımcı Olması

Ebu Haşim Caferî şöyle diyor:

Bir defasında kötü bir fakirliğe düşmüştüm. İmam Hâdî'nin (a.s) huzuruna çıktım. Müsaadesiyle oturduktan sonra bana: **"Ey Eba Haşim! Allah'ın sana verdiği nimetlerin hangisinin şükürünü yerine getirebilirsin?"** buyurdu.

Ben ne diyeceğimi bilemedim; sustum. Bunun üzerine İmam'ın kendisi şöyle buyurdu:

1- Biharul-Envar, c.50, s.125-126.

Allah sana iman nasip ederek onunla vücudunu cehennem ateşinden korumuş, sana sağlık ve selametlik vermiş, kendisine itaat etmen için sana yardımcı olmuş, sana kanaat lütfederek haysiyetini hıfzetmiştir.

Sonra şöyle devam etti:

Ey Eba Haşim! Sana bu kadar nimet veren kimseden bana şikâyetle bulunmak istediğini sanıyorum; onun için bunları söyledim. Ben sana yüz dinar (altın) vermelerini emrettim; onu al.¹

1- Biharul-Envar, c.50, s.129.

İMAM HÂDÎ'NİN SÖZLERİYLE İMAM'I TANIMAK

On İki İmamımızdan her biri -Allah'ın selamı sürekli onların kutlu nurlarına olsun- sadece ümmetin önderi, İslâm ve Kur'ân hükümlerinin açıklayıcıları değil, Şia kültüründe masum imam; Allah'ın yeryüzündeki nuru, âlemdeki bütün varlıklara hakkın en mükemmel hücceti, varlık âleminin odak noktası, Allah'la kulları arasındaki feyiz vasıtası, tabiat ötesi kemallerin aynası, insanî faziletlerin en üstün kalesi, bütün hayır ve iyiliklerin mecmuası, Allah Teala'nın ilim ve kudretinin tecelli merkezi, Allah'a ulaşan insanın en mükemmel örneği, hata, unutkanlık ve yanlıştan masum, melekût, gayb âlemi ve meleklerle ilişki içerisinde olan kişi, dünya ve ahiretteki olmuş ve olacakları bilen, Allah'ın sırlarının mahzeni ve peygamberlerin bütün kemallerinin mirasçısıdır.

Evet, Hz. Muhammed (s.a.a) ve Ehlibeyti, varlık âleminin odak noktasıdır; onların değerli velayetlerinin sultanı, enbiya ve mürsel peygamberlerin velayetinin üstündedir. Öyle ki, bunu onlardan başkasının anlaması mümkün değil. Allah Teala bunu Resulullah (s.a.a) ve onun masum Ehlibeyti'ne has kılmış, bu makama tamah eden hiç kimsenin ulaşmasına da imkân tanımamıştır.

Masum İmamlar'ın makam ve mevkisiyle ilgili söylediklerimiz ve bunlardan çok daha fazlası Kur'ân-ı

Kerim'in apaçık nassı, Peygamber efendimiz ve Ehlibeyti'nin muteber rivayetleriyle ispatlanabilir. Bu mevzu, Şia mektebinin ileri gelenlerinin kitap ve sözlerinde incelenip açıklanmıştır. Kitabın hacminin genişlememesi nedeniyle konuyla ilgili uzun bahislere girmeyi uygun görmedik.

İmamet semasının onuncu güneşi, yüce efendimiz İmam Ebu'l-Hasan el-Hâdî (a.s) biz Şiilere minnet ve lütufta bulunarak "Camia Ziyareti" adlı ziyaretteki ender ve derin anlamlı buyruklarında, ruhu eğitimde, maarifte sözü zirveye ulaştırmış, bilim denizinden, imamet silsilesinin gerçek dostlarının üzerine inci ve mercan yağmuru yağdırmış, imamın hakikatine yakışır şekilde değil, bizim akıllarımızın kapasitesince Allah Teala'nın ender meyvelerinden azıcık da olsa bizlere sunmuştur. Canımız onun toprağına feda olsun; sözlerinin parlak nuruyla biz yer küresi sakinlerini Allah Teala'nın yüce semasıyla tanıştırmış ve bu susuz kulları Allah Teala'nın cennetteki Kevser kaynaklarına yönlendirmiştir.

Evet, aziz İmam Hz. Hâdî (a.s) izleyicilerinden birinin ricası üzerine, masum Ehlibeyt İmamlarını ziyaret etmek için bir takım sözler öğretmiştir. Onun hayatından bahsettiğimiz bu yazımızda gerçekte bir imam tanıma fihristi olan bu ziyarete değinmeden edemeyeceğiz.

Ulemanın bazı ileri gelenleri bu ziyareti en iyi ziyaret bilmişlerdir. Hicri 381 yılında vefat etmiş olan merhum Şeyh Saduk gibi yüce bir şahsiyet bunu "Men Lâ Yehzuru'l-Fakih" ve "Uyun-u Ahbari'r-Rıza" adlı kitaplarında, hicri

---

1- c.2, s.609; Tahran-Mektebetu's-Saduk baskısı (Şeyh Saduk Men La Yehzuru'l-Fakih adlı kitabının baş tarafından şöyle yazıyor: "Ben

460'da vefat etmiş olan Şeyh Tusî "Tehzibu'l-Ahkâm"² adlı kitabında nakletmişlerdir.*

Bu ziyaretin akıcılığı, yüce anlamı, ondan yayılan bilim ve marifetin kendisi bu ziyaretin asaletini, bunu söyleyenin bilgisinin yüceliğini ortaya koymaktadır. Şimdi imamımız Hz. Hâdî'nin (a.s) parlak ruhunu selamlayarak bu ziyareti naklediyor ve tercümesini sunuyoruz.³ Ehlibeyt İmamları

---

bu kitapta kendisiyle fetva verdiğim, kendimle Rabbim arasında şer'î hüccet bildiğim şeyi zikrediyorum." c.1, s.3, Tahran basımı).

1- c.2, s.277, Tahran-Menşurat-i A'lemî baskısı.

2- c.6, s.95, Tahran basımı.

* Allame Meclisi bu ziyaret hakkında şöyle diyor: "Camia ziyareti senet bakımından en sahih ziyaret, metin, fesahat ve belagat açısından en üstün ziyarettir." Biharu'l-Envar, c.102, s.144.

Birinci Meclisi (Allame Meclisi'nin babası) ise şöyle diyor: "Emirulmüminin Hz. Ali'nin (a.s) haremünde karşılaştığım bir mukâşefede İmam Mehdi'nin -ruhumuz ona feda olsun- huzuruna çıkıp yüksek sesle Camia ziyaretini okudum. Ziyaret bittikten sonra o, "Güzel bir ziyarettir." buyurdu." Birinci Meclisi daha sonra şöyle diyor: "Ben çoğu zaman bu ziyareti okuyorum; bu ziyaretin İmam Hâdî'den (a.s) olduğunda, İmam Mehdi (a.f) tarafından onaylandığında bir şüphe yoktur. Onun metni ziyaretlerin en kâmil ve en iyisidir." Ravzatu'l-Muttakin, c.5, s.451. Merhum Hâce Nuri şöyle yazıyor: Seyit Ahmed Deştî hac yolculuğunda Hz. Mehdi'nin (a.f) huzuruna çıkma şerefine nail oldu. O, ona nafilâ namazlarını kılmasını, Aşura ve Camia ziyaretlerini okumasını tavsiye etti ve ona, "Siz neden nafilâ namazlarını kılmıyorsunuz; nafilâ, nafilâ, nafilâ. Neden Aşura ziyaretini okumuyorsunuz; Aşura, Aşura, Aşura. Neden Camia ziyaretini okumuyorsunuz; Camia, Camia, Camia." buyurdu." Necmu's-Sakıb, s.342-343.

3- Ulemadan birçokları Camia ziyareti hakkında çeşitli şerhler yazmışlardır. Biz bu ziyaretin tercümesinde birkaç şerhten, özellikle Tabibzade diye meşhur olan Hacı Mirza Muhammed Ahmed Abadi İsfahani'nin "Şems-i Talia" adlı kitabından yararlandık.

yolunun izleyicilerinin, bu Şia maarifinin hazinesinin parlak cevherinden gaflet etmemeleri, ister değerli imamlarımızın haremlerinde ve ister diğer yerlerde onları ziyaret ederken bu nurlu sözlerle ziyaret etmeleri ümidiyle:

الْأَخْيَارِ، وَسَاسَةَ الْعِبَادِ، وَأَرْكَانَ الْبِلَادِ، وَأَبْوَابَ الْإِيمَانِ، وَأَمْنَاءَ الرَّحْمَنِ،
وَسُلَالَةَ النَّبِيِّينَ، وَصَفْوَةَ الْمُرْسَلِينَ، وَعِثْرَةَ خَيْرَةِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَرَحْمَةَ اللَّهِ
وَبَرَكَاتُهُ،

CAMİATU'L-KEBİRE ZİYARETİ

Musa b. Abdullah en-Nahaî şöyle diyor: İmam Ali en-Naki'ye (İmam Hâdi a.s) "Ey Resulullah'ın torunu! Sizden birinizi(n mezarını) ziyaret ettiğimde okumam için bana açık ifadeli ve öz anlamlı bir ziyaret duası öğretin." dedim.

Bunun üzerine İmam Ali en- Nakî (a.s) şöyle buyurdu:

(Ziyaret için) guslettikten sonra (imamların hareminin) eşğine (mezarının bulunduğu türbenin kapısına) ulaştığında dur ve kelime-i şahadeti söyle; yani, "Eşhedu en lâ ilahe illallah, vahdehu lâ şerike leh ve eşhedu enne Muhammeden sallallahu aleyhi ve âlihi abduhu ve resuluh." de. İçeri girip mezarı gördüğünde tekrar dur ve otuz defa "Allah-u Ekber" de. Sonra kısa adımlar atarak vakarlı bir halle biraz daha ilerle, sonra durup tekrar otuz defa "Allah-u Ekber" de; sonra (biraz daha ilerle ve) mezara yakın bir yerde durarak kırk defa daha "Allah-u Ekber" de ve böylece yüz tekbiri tamamla ve sonra şöyle de:

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ بَيْتِ النَّبُوَّةِ، وَمَوْضِعِ الرِّسَالَةِ، وَمُخْتَلَفِ
الْمَلَائِكَةِ، وَمَهْبِطِ الْوَحْيِ، وَمَعْدِنِ الرَّحْمَةِ، وَخَزَانِ الْعِلْمِ، وَمُنْتَهَى الْجَلَمِ،
وَأَصُولِ الْكَرَمِ، وَقَادَةَ الْأَمَمِ، وَأَوْلِيَاءِ النَّعَمِ، وَعَنْصِرَ الْأَبْرَارِ، وَدَعَائِمِ

Selam olsun size ey Peygamber'in Ehlibeyti, risalet'in karargâhı, meleklerin uğradığı kimseler; vahyin iniş yeri, rahmet madeni, ilim hazinelerinin kaynakları, hilmin nihayeti, bağışın kökü, ümmetlerin yöneticileri, iyilerin cevheri, seçkinlerin direği, kulların önderleri, beldelerin temel taşları, iman kapıları, Rahman'ın eminleri, Peygamber'in öz soyu, ilahi elçilerin göz nuru ve resullerin yakınları; Allah'ın rahmet ve bereketi sizin üzerinize olsun.

السَّلَامُ عَلَى أَيْمَةِ الْهُدَى، وَمَصَابِيحِ الدُّجَى، وَأَعْلَامِ الثَّقَى، وَذَوَى
النُّهَى، وَأَوْلَى الْحِجَى، وَكَهْفِ الْوَرَى، وَوَرَقَةِ الْأَنْبِيَاءِ، وَالْمَثَلِ الْأَعْلَى،
وَالدَّعْوَةِ الْحُسْنَى، وَحُجَجِ اللَّهِ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَالْأُولَى وَرَحْمَةِ اللَّهِ
وَبَرَكَاتُهُ،

Selam olsun sizlere ey hidayet imamları, karanlıkların nurları, takvanın parlak nişaneleri, kâmil akıl ve bilinç sahipleri, halkın sığınakları, peygamberlerin varisleri, üstün örnekler, güzel davetçiler, Allah'ın dünya ve ahiret ehline ve ilk mahlûklara olan hüccetleri; Allah'ın rahmet ve bereketi sizin üzerinize olsun.

السَّلَامُ عَلَى مَحَالِّ مَعْرِفَةِ اللَّهِ، وَمَسَاكِينِ بَرَكَاتِهِ اللَّهِ، وَمَعَادِنِ حِكْمَةِ اللَّهِ،
وَحَفَظَةِ سِرِّ اللَّهِ، وَحَمَلَةِ كِتَابِ اللَّهِ، وَأَوْصِيَاءِ نَبِيِّ اللَّهِ، وَذُرِّيَةِ رَسُولِ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ،

Selam olsun sizlere ey Allah'ı tanımanın yolları ve Allah'ın bereketinin odakları, Allah'ın hikmetinin kaynakları, Allah'ın sırlarının koruyucuları, Allah'ın kitabının muhafızları ve Peygamber'in vasileri ve Resulullah'ın soyu; Allah'ın rahmet ve bereketi sizin üzerinize olsun.

السَّلَامُ عَلَى الدُّعَاةِ إِلَى اللَّهِ، وَالْأَدِلَاءِ عَلَى مَرْضَاتِ اللَّهِ، وَالْمُسْتَقِيرِينَ
فِي أَمْرِ اللَّهِ، وَالتَّامِينَ فِي مَحَبَّةِ اللَّهِ، وَالْمُخْلِصِينَ فِي تَوْحِيدِ اللَّهِ، وَالْمُظْهِرِينَ
لَأَمْرِ اللَّهِ وَنَهْيِهِ، وَعِبَادِهِ الْمُكْرَمِينَ الَّذِينَ لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ
يَعْمَلُونَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ،

Selam olsun insanları Allah'a davet eden imamlara, rızasının kılavuzlarına, emrinde bulunanlara muhabbetinde son mertebeye erişenlere, ihsanla tevhidinde sarılanlara, emir ve nehiylerini aşikâr kılanlara ve emrine uyup Hak'tan önce bir şeyi dile getirmeyen tertemiz kullara; Allah'ın rahmet ve bereketi sizin üzerinize olsun.

السَّلَامُ عَلَى الْاِثْمَةِ الدُّعَاةِ، وَالْقَادَةِ الْهُدَاةِ، وَالسَّادَةِ الْوُلَاةِ، وَالذَّادَةِ
الْحُمَاةِ، وَاهْلِ الذِّكْرِ وَأُولَى الْأَمْرِ، وَبَقِيَّةِ اللَّهِ وَخَيْرَتِهِ وَحَزْبِهِ وَعَبِيَّةِ عِلْمِهِ
وَحُجَّتِهِ وَصِرَاطِهِ وَنُورِهِ وَبُرْهَانِهِ وَرَحْمَةِ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ،

Selam olsun (Hakk'a) davet eden imamlara ve hidayetçi olan önderlere ve koruyucu ve destekçi velilere.

Selam olsun siz zikir ehline, emir sahiplerine, Allah'ın yeryüzünde seçtiği halifelerine, O'nun seçkin kıldığı kendi hizbine, O'nun ilim çeşmelerine, O'nun hüccet ve nuruna, Allah'ın rahmet ve bereketi sizin üzerinize olsun.

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ كَمَا شَهِدَ اللَّهُ لِنَفْسِهِ
وَشَهِدَتْ لَهُ مَلَائِكَتُهُ وَأَوَّلُو الْعِلْمِ مِنْ خَلْقِهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ،
وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ الْمُتَنَجِّبُ، وَرَسُولُهُ الْمُرْتَضَى، أَرْسَلَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ
الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ،

Allah'ın kendi hakkında şahadet ettiği gibi (ben de) şahadet ederim ki, Allah'tan başka bir ilah yoktur, O tektir ve ortağı yoktur; nitekim melekler ve ilim sahibi kulları da buna şahadet etmekte. O'ndan başka bir ilah yoktur; O güçlü ve hikmet sahibidir. Şahadet ederim ki, Muhammed O'nun seçkin kulu ve beğenilmiş elçisidir. Onu hidayet ve hak din üzere ve bütün dinlere galip gelsin diye göndermiştir; müşrikler bunu istemese de.

وَأَشْهَدُ أَنَّكُمْ الْإِمَّةُ الرَّاشِدُونَ الْمَهْدِيُّونَ الْمَعْصُومُونَ الْمَكْرُمُونَ
 الْمُقَرَّبُونَ الْمُتَّقُونَ الصَّادِقُونَ الْمُصْطَفَوْنَ الْمُطِيعُونَ اللَّهَ، الْقَوَامُونَ بِأَمْرِهِ،
 الْعَامِلُونَ بِإِرَادَتِهِ، الْفَائِزُونَ بِكَرَامَتِهِ، اصْطَفَاكُمْ بِعِلْمِهِ، وَارْتَضَاكُمْ لِغَيْبِهِ،
 وَاخْتَارَكُمْ لِسِرِّهِ، وَاجْتَبَاكُمْ بِقُدْرَتِهِ، وَأَعَزَّكُمْ بِهُدَاهُ، وَخَصَّكُمْ بِبُرْهَانِهِ،
 وَانْتَجَبَكُمْ لِئُورِهِ، وَأَيَّدَكُمْ بِرُوحِهِ، وَرَضِيَكُمْ خُلَفَاءَ فِي أَرْضِهِ، وَحُجَجًا عَلَى
 بَرِيَّتِهِ، وَأَنْصَارًا لِدِينِهِ، وَحَفَظَةً لِسِرِّهِ، وَخَزَنَةً لِعِلْمِهِ، وَمُسْتَوْدَعًا لِحِكْمَتِهِ،
 وَتَرَاجِمَةً لِرُوحِهِ، وَأَرْكَانًا لِتَوْحِيدِهِ، وَشُهَدَاءَ عَلَى خَلْقِهِ، وَأَعْلَامًا لِعِبَادِهِ،
 وَمَنَارًا فِي بِلَادِهِ، وَأَدْلَاءَ عَلَى صِرَاطِهِ، عَصَمَكُمْ اللَّهُ مِنَ الزَّلَلِ، وَأَمَنَكُمْ
 مِنَ الْفِتَنِ، وَطَهَّرَكُمْ مِنَ الدَّنَسِ، وَأَذْهَبَ عَنْكُمْ الرَّجْسَ وَطَهَّرَكُمْ تَطْهِيرًا،

Yine şahadet ederim ki, sizler değer ve hidayet sahibi masum imamlarsınız, Allah'a yakınlaştırılmış muttaki, sadık, seçkin ve O'na itaat eden, O'nun emrini tamamen yerine getiren, O'nun iradesine uyan, ikramını kazanan önderlersiniz. Allah sizi bilerek seçmiş ve gaybının bilgisini size bahşetmiş, sırrını bilmekle sizi seçkin ve kendi kudretiyle de sizi değerli kılmıştır. Kendi hidayetiyle size izzet kazandırmış ve kendi burhanıyla (mucize ve kerametleriyle) sizi özgün kılmıştır. Kendi nurunu size bahşetmiş ve kendi ruhuyla sizi desteklemiştir. Yeryüzünde sizlerin halife, kullarına hüccet ve dinine yardımcı olmanızı, sırrını koruyanlar, ilmini taşıyanlar ve hikmetinin eminleri, vahyinin açıklayıcıları, tevhidinin erkânı, yaratıklarına

şahitler, kullarına nişaneler, beldesinde ışıık ve yoluna delil olmanızı istemiştir. Allah sizleri sürçmelerden korumuş ve fitnelerden amanda kılmış, kirlerden temizlemiş ve her türlü pisliği sizlerden uzaklaştırmış, sizleri tertemiz kılmıştır.

فَعَظَّمْتُمْ جَلَالَهُ، وَأكْبَرْتُمْ شَأْنَهُ، وَمَجَّدْتُمْ كَرَمَهُ، وَأَدَمْتُمْ ذِكْرَهُ،
 وَوَكَّدْتُمْ مِثْقَالَهُ، وَأَحْكَمْتُمْ عَقْدَ طَاعَتِهِ، وَنَصَحْتُمْ لَهُ فِي السِّرِّ وَالْعَلَانِيَةِ،
 وَدَعَوْتُمْ إِلَى سَبِيلِهِ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ، وَبَدَلْتُمْ أَنْفُسَكُمْ فِي
 مَرْضَاتِهِ، وَصَبَرْتُمْ عَلَى مَا أَصَابَكُمْ فِي جَنْبِهِ، وَأَقَمْتُمْ الصَّلَاةَ، وَآتَيْتُمْ الزَّكَاةَ،
 وَأَمَرْتُمْ بِالْمَعْرُوفِ، وَنَهَيْتُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَجَاهَدْتُمْ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ حَتَّى
 أَغْلَنْتُمْ دَعْوَتَهُ، وَبَيَّنْتُمْ فَرَائِضَهُ، وَأَقَمْتُمْ حُدُودَهُ، وَنَشَرْتُمْ شَرَائِعَ أَحْكَامِهِ،
 وَسَنَنْتُمْ سُنَّتَهُ، وَصَرَّيْتُمْ فِي ذَلِكَ مِنْهُ إِلَى الرِّضَا، وَسَلَّمْتُمْ لَهُ الْقَضَاءَ، وَصَدَقْتُمْ
 مِنْ رُسُلِهِ مَنْ مَضَى،

Siz de O'nun yüceliği karşısında tazim ettiniz, şanını yüce bildiniz. Nimetini övdünüz ve O'nu sürekli andınız, ahidini muhkemleştirip kulluk bağına sağlamlaştırdınız ve O'nun rızası için açık ve gizlide müminlerin hayrına çalıştınız. Hikmet ve güzel öğütü O'nun yoluna çağırdınız; O'nun rızası yolunda nefsinizden geçtiniz ve O'nun muhabbeti uğruna uğradığımız meşakatlere sabrettiniz. Namazı dosdoğru kılıp zekâtı verdiniz, iyiliği emredip kötülükten sakındırdınız. Allah uğruna hakkıyla cihat edip O'nun davetini ilan ettiniz. Farzlarını açıkladınız ve hadleri (şer-i hüküm ve cezaları) ikame edip belirlenen hükümlerini

beyan ettiniz; sünnetine uyup O'nun rızasına yöneldiniz, kaza ve takdiri O'na bıraktınız, geçmiş peygamberleri tasdik ettiniz.

فَالرَّاعِبُ عَنْكُمْ مَارِقٌ، وَاللَّازِمُ لَكُمْ لَاحِقٌ، وَالْمُقَصِّرُ فِي حَقِّكُمْ زَاهِقٌ،
وَالْحَقُّ مَعَكُمْ وَفِيكُمْ وَمِنْكُمْ وَالْيَكُمُ وَأَنْتُمْ أَهْلُهُ وَمَعْدِنُهُ، وَمِيرَاثُ التُّبُورِ
عِنْدَكُمْ، وَإِيَابُ الْخَلْقِ إِلَيْكُمْ، وَحِسَابُهُمْ عَلَيْكُمْ، وَفَصْلُ الْخُطَابِ عِنْدَكُمْ،
وَآيَاتُ اللَّهِ لَدَيْكُمْ، وَعَزَائِمُهُ فِيكُمْ، وَنُورُهُ وَبُرْهَانُهُ عِنْدَكُمْ، وَأَمْرُهُ إِلَيْكُمْ،
مَنْ وَالَاكُمْ فَقَدْ وَالَى اللَّهَ، وَمَنْ عَادَاكُمْ فَقَدْ عَادَ اللَّهَ، وَمَنْ أَحَبَّكُمْ فَقَدْ
أَحَبَّ اللَّهَ، وَمَنْ أَبْغَضَكُمْ فَقَدْ أَبْغَضَ اللَّهَ، وَمَنْ اعْتَصَمَ بِكُمْ فَقَدْ اعْتَصَمَ بِاللَّهِ،

Öyleyse sizi bırakıp başkasına yönelen azar; size sarılan Hakk'a kavuşur, hakkınızı çiğneyen ise zevale uğrar. Hak sizinledir ve sizdedir, sizdendir ve size yöneliktir, siz hakkın sahibi ve kaynağısınız. Peygamberlik mirası sizdedir, halk sizin kapınıza gelir ve onların hesabı sizin üzerinizdedir. Hakkı batıldan ayırtacak kesin hüküm sizin yanınızdadır; Allah'ın nişaneleri sizdedir, O'nun hükümlerini bildirecek olan sizsiniz, O'nun nuru, açık delili sizin yanınızdadır. Emri size açıklanmıştır. Size dost olan Allah'a dost olur ve size düşman kesilen Allah'a düşman kesilir. Sizi seven Allah'ı sever, size karşı kin besleyen Allah'a kin besler. Size sarılan Allah'a sarılır.

أَنْتُمْ الصِّرَاطُ الْأَقْوَمُ، وَشُهَدَاءُ دَارِ الْفَنَاءِ، وَشُفَعَاءُ دَارِ الْبَقَاءِ، وَالرَّحْمَةُ
الْمَوْصُولَةُ، وَالْأَيَّةُ الْمَخْرُوجَةُ، وَالْأَمَانَةُ الْمَحْفُوظَةُ، وَالْبَابُ الْمُبْتَلَى بِهِ النَّاسُ،

مَنْ آتَاكُمْ نَجَا، وَمَنْ لَمْ يَأْتِكُمْ هَلَكَ، إِلَى اللَّهِ تَدْعُونَ، وَعَلَيْهِ تَذُلُونَ، وَبِهِ
تُؤْمِنُونَ، وَلَهُ تُسَلِّمُونَ، وَبِأَمْرِهِ تَعْمَلُونَ، وَإِلَى سَبِيلِهِ تُرْشِدُونَ، وَيَقُولُهُ
تَحْكُمُونَ، سَعَدَ مَنْ وَالَاكُمْ، وَهَلَكَ مَنْ عَادَاكُمْ، وَخَابَ مَنْ جَحَدَكُمْ،
وَضَلَّ مَنْ فَارَقَكُمْ، وَفَارَ مَنْ تَمَسَّكَ بِكُمْ، وَأَمِنَ مَنْ لَجَأَ إِلَيْكُمْ، وَسَلِمَ مَنْ
صَدَّقَكُمْ، وَهَدَى مَنْ اعْتَصَمَ بِكُمْ، مَنْ اتَّبَعَكُمْ فَالْجَنَّةُ مَأْوَاهُ، وَمَنْ خَالَفَكُمْ
فَالنَّارُ مَثْوَاهُ، وَمَنْ جَحَدَكُمْ كَافِرٌ، وَمَنْ حَارَبَكُمْ مُشْرِكٌ، وَمَنْ رَدَّ عَلَيْكُمْ فِي
أَسْفَلِ دَرْكٍ مِنَ الْجَحِيمِ،

Sağlam yol ve fena yurduunun şahitleri ve bekâ yurduunun şefaathçileri sizsiniz. Kesintisiz rahmet, korunmuş nişane, mahfuz emanet ve insanların imtihan edildikleri kapı sizsiniz. Kim size geldiyse kurtuldu ve size gelmeyen helak oldu. Siz, Allah'a doğru çağırıyorsunuz ve O'na yönlendiriyorsunuz, O'na iman edip O'na baş eğiyorsunuz, O'nun emrine uyup yoluna halkı irşat ediyorsunuz ve O'nun sözüyle hüküm veriyorsunuz. Sizinle dostluk bağı kuran saadete erer ve size düşman olan ise kurtuluş yüzü görmez. Sizi inkâr eden hüsrana uğrar ve sizden ayrı düşen sapıklığa duçar olur. Size sarılan kurtulur, size sığınan güven kazanır. Sizi tasdik eden selamete kavuşur, size uyan hidayete erişir; size tabi olanın cennettir yeri. Size karşı gelenin cehennemdir yuvası; sizi inkâr eden küfre sapar, sizinle harbeden şirke düşer, sizi reddeden cehennemin en alt tabakasında yanar.

أَشْهَدُ أَنَّ هَذَا سَابِقٌ لَكُمْ فِيمَا مَضَى، وَجَارٍ لَكُمْ فِيمَا بَقِيَ، وَأَنَّ
 أَرْوَاحَكُمْ وَتُورَكُمْ وَطِينَتَكُمْ وَاحِدَةٌ، طَابَتْ وَطَهَّرَتْ بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ،
 خَلَقَكُمْ اللَّهُ أَنْوَارًا فَجَعَلَ لَكُمْ بَعْرَ شَيْءٍ مُخْدِقِينَ حَتَّى مَنْ عَلَيْنَا بِكُمْ، فَجَعَلَ لَكُمْ فِي
 بُيُوتِ أَذْنِ اللَّهِ أَنْ تُرْفَعَ وَيُذَكَّرَ فِيهَا اسْمُهُ، وَجَعَلَ صَلَوَاتِنَا عَلَيْكُمْ وَمَا خَصَّنَا
 بِهِ مِنْ وَلَايَتِكُمْ طِبْيَاءً لِيَخْلُقْنَا، وَطَهَارَةً لِأَنْفُسِنَا، وَتَرْكِيَةً لَنَا، وَكَفَارَةً لِدُؤُونِنَا،
 فَكُنَّا عِنْدَهُ مُسْلِمِينَ بِفَضْلِكُمْ، وَمَعْرُوفِينَ بِتَصَدِّيقِنَا إِيَّاكُمْ، فَلَبَّغَ اللَّهُ بِكُمْ
 أَشْرَفَ مَحَلِّ الْمُكْرَمِينَ، وَأَعْلَى مَنَازِلِ الْمُقَرَّبِينَ، وَارْفَعَ دَرَجَاتِ الْمُرْسَلِينَ،
 حَيْثُ لَا يَلْحَقُهُ لَاحِقٌ، وَلَا يَفُوقُهُ فَائِقٌ، وَلَا يَسْبِقُهُ سَابِقٌ، وَلَا يَطْمَعُ فِي
 إِدْرَاكِهِ طَامِعٌ، حَتَّى لَا يَبْقَى مَلَكٌ مُقَرَّبٌ، وَلَا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ، وَلَا صِدِّيقٌ وَلَا
 شَهِيدٌ، وَلَا عَالِمٌ وَلَا جَاهِلٌ، وَلَا دَنِيٌّ وَلَا فَاضِلٌ، وَلَا مُؤْمِنٌ صَالِحٌ، وَلَا
 فَاجِرٌ طَالِحٌ، وَلَا جَبَّارٌ غَنِيْدٌ، وَلَا شَيْطَانٌ مَرِيدٌ، وَلَا خَلْقٌ فِيمَا بَيْنَ ذَلِكَ
 شَهِيدٌ إِلَّا عَرَفَهُمْ جَلَالَةُ أَمْرِكُمْ، وَعَظَمَ خَطَرِكُمْ، وَكَبَّرَ شَأْنَكُمْ وَتَمَامَ
 نُورِكُمْ، وَصَدَّقَ مَقَاعِدَكُمْ، وَثَبَاتَ مَقَامِكُمْ، وَشَرَفَ مَحَلِّكُمْ وَمَنْزِلَتَكُمْ
 عِنْدَهُ، وَكَرَّامَتَكُمْ عَلَيْهِ، وَخَاصَّتَكُمْ لَدَيْهِ، وَقُرَّبَ مَنْزِلَتَكُمْ مِنْهُ،

Şahadet ederim ki, bu ilahî irade önceden vardı ve bundan sonra da var olacaktır. Şahadet ederim ki, sizlerin ruhlarınız ve nurlarınız birdir; tertemiz ve paksınız ve hep

birbirinizdensiniz. Allah sizleri nur olarak yarattı ve arşın etrafına yerleştirdi; sonra Allah bizlere ihsanda bulunup, minnet edip, yücelmesini ve kendi isminin anılmasını istediği evlere yerleştirdi sizleri. Bizlerin size salât göndermemizi ve sizlerin velayetini taşıma nimetini yaratılışımız için esenlik ve nefsimiz için temizlik ve bizler için arınma ve günahlarımız için kefarettir. Böylece bizler Allah indinde sizlerin faziletlerini itiraf edenler ve sizlerin ilahi makamını tasdik edenler olarak tanındık. Allah'tan, sizleri hiç bir kimsenin ulaşamayacağı ve kimsenin sizinle yarışamayacağı ve erişmeyi arzu edemeyeceği keramet kazananların en üstün mertebesine ulaştırmasını ve yakınlaştıranların en mükemmel makamına eriştirmesini ve gönderilenlerin en yüce derecelerine ulaştırmasını istiyorum. Öyle ki, sizin imamet makamınızın yüceliğini, mevkiinizin azametini, şanınınızın üstünlüğünü, nurunuzun tamlığını, menzilinizin güzelliğini, makamınızın değişmezliğini, yerinizin şerefini Allah indindeki mertebenizi O'nun yanındaki değerini, O'na olan özelliğinizi ve O'na yakınlığınızı tanımayan, bilmeyen hiç bir yakınlaştırmış melek ve gönderilmiş peygamber kalmasın. Bu makamınıza şahit, ne bir âlim, ne bir cahil, ne bir mümin, ne bir facir, ne bir inat eden tağut, ne bir azgın şeytan ve ne de bu mertebeler arasında bilinç sahibi bir mahlûk kalmasın.

بَابُ أَنْتُمْ وَأُمِّي وَأَهْلِي وَمَالِي وَأُسْرَتِي أَشْهَدُ اللَّهُ وَأُشْهَدُكُمْ أَنِّي مُؤْمِنٌ
 بِكُمْ وَبِمَا آمَنْتُمْ بِهِ، كَافِرٌ بَعْدُوكُمْ وَبِمَا كَفَرْتُمْ بِهِ، مُسْتَبْصِرٌ بِشَأْنِكُمْ
 وَبِضَلَالَةِ مَنْ خَالَفَكُمْ، مُوَالٍ لَكُمْ وَلَاوِلِيَّائِكُمْ، مُبْعِضٌ لَاعْدَائِكُمْ وَمُعَادٍ لَهُمْ،

سَلِّمْ لِمَنْ سَالَمَكُمْ، وَحَرِّبْ لِمَنْ حَارَبَكُمْ، مُحَقِّقٌ لِمَا حَقَّقْتُمْ، مُبْطِلٌ لِمَا
 أَبْطَلْتُمْ، مُطِيعٌ لَكُمْ، عَارِفٌ بِحَقِّكُمْ، مُقِرٌّ بِفَضْلِكُمْ، مُحْتَمِلٌ لِعِلْمِكُمْ،
 مُحْتَجِبٌ بِذِمَّتِكُمْ، مُعْتَرِفٌ بِكُمْ، مُؤْمِنٌ بِأَيَابِكُمْ، مُصَدِّقٌ بِرَجْعَتِكُمْ، مُنْتَظِرٌ
 لِأَمْرِكُمْ، مُرْتَقِبٌ لِدَوْلَتِكُمْ، آخِذٌ بِقَوْلِكُمْ، عَامِلٌ بِأَمْرِكُمْ، مُسْتَجِيرٌ بِكُمْ،
 زَائِرٌ لَكُمْ، لَا يَذُّ عَائِدٌ بِقُبُورِكُمْ، مُسْتَشْفِعٌ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ بِكُمْ، وَمَتَقَرِّبُ
 بِكُمْ إِلَيْهِ، وَمُقَدِّمُكُمْ أَمَامَ طَلِبَتِي وَحَوَائِجِي وَإِرَادَتِي فِي كُلِّ أَحْوَالِي وَأُمُورِي
 مُؤْمِنٌ بِسِرِّكُمْ وَعَلَانِيَتِكُمْ وَشَاهِدُكُمْ وَغَائِبِكُمْ وَأَوَّلِكُمْ وَآخِرِكُمْ، وَمَقْوُضٌ
 فِي ذَلِكَ كُلِّهِ إِلَيْكُمْ وَمُسَلِّمٌ فِيهِ مَعَكُمْ، وَقَلْبِي لَكُمْ مُسَلِّمٌ، وَرَأْيِي لَكُمْ تَبَعٌ،
 وَنُصْرَتِي لَكُمْ مُعَدَّةٌ حَتَّى يُحْيِيَ اللَّهُ تَعَالَى دِينَهُ بِكُمْ، وَيَرُدُّكُمْ فِي آيَامِهِ،
 وَيُظْهِرَكُمْ لِعَدْلِهِ، وَيُمَكِّنَكُمْ فِي أَرْضِهِ،

Babam ve annem, ailem, malım ve yakınlarım size feda olsun. Allah'ı ve sonra sizleri şahit kılıyorum ki, ben size ve sizin inandıklarınıza iman etmişim, sizin düşmanınıza karşıyım ve sizin reddettiğiniz şeyleri ben de reddediyorum. Sizin makamınızı tanıyorum, size karşı gelenlerin sapıklıkta olduklarını biliyorum. Sizin dostlarınızın dostuyum, düşmanlarınızın düşmanıyım; sizin hakkınıza riayet edene ben de riayet ederim, sizinle savaşanla savaşırım, sizin hak bildiğinizi hak bilirim, sizin batıl bildiğinizi batıl bilirim; size itaat ediyorum, hakkınızı tanıyorum ve faziletinizi ikrar ediyorum. İlminizi taşıyorum, ahdinize bağlıyım, sizlerin

makamınızı inanıyorum, gelişinize iman ediyorum, dönüşünüzü tasdik ediyorum, emrinizi bekliyorum, devletinizin arzusundayım, sözünüze bağlıyım, emrinize göre amel ediyorum. Sizlere iltica etmişim, ziyaretinize gelmişim, kabrinize sığınmışım. Sizi Allah azze ve celle indinde kendime şefaatçi kılmışım, sizin hürmetiniz için Allah'a yakın olmak istiyorum. Her zaman her işimde kendi hacetlerimin, isteklerimin reva olması için sizleri (Allah huzurunda) aracı kılmışım. Sırrınıza ve aşikâr makamınıza iman etmişim, sizler hazır olanınıza da, gaip olanınıza da evvelinize de, sonuncunuza da iman etmişim ve bütün işleri sizlere havale etmişim, bütün hallerimde sizlere boyun eğmişim, kalbim sizlere teslim olmuştur; görüşüm size tabidir ve yardımım sizin için hazırdır. Umudum şudur ki, Allah sizin vasitanızla dinini ihya eder ve sizleri kendi istediği günlerde geriye çevirir ve adaleti ikame etmek için sizleri yeryüzünde galip kılar.

فَمَعَكُمْ مَعَكُمْ لَا مَعَ غَيْرِكُمْ، آمَنْتُ بِكُمْ وَتَوَلَّيْتُ آخِرَكُمْ بِمَا تَوَلَّيْتُ
 بِهِ أَوَّلَكُمْ، وَبَرَّيْتُ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ مِنْ أَعْدَائِكُمْ وَمِنْ الْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ
 وَالشَّيَاطِينِ وَحَزْبِهِمُ الظَّالِمِينَ لَكُمْ، الْجَاهِدِينَ لِحَقِّكُمْ، وَالْمَارِقِينَ مِنْ
 وَلَايَتِكُمْ، وَالْعَاصِينَ لِأَرْثِكُمْ الشَّاكِينَ فِيكُمْ الْمُتَحَرِّفِينَ عَنْكُمْ، وَمِنْ كُلِّ
 وَلِيَّةٍ دُونَكُمْ وَكُلِّ مُطَاعٍ سِوَاكُمْ، وَمِنْ الْأَئِمَّةِ الَّذِينَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ،
 فَتَبَتَّنِي اللَّهُ أَبَدًا مَا حَيَّيْتُ عَلَى مَوَالِيَتِكُمْ وَمَحَبَّتِكُمْ وَدِينِكُمْ، وَوَقَفَنِي
 لِبَطَاعَتِكُمْ، وَرَزَقَنِي شَفَاعَتَكُمْ، وَجَعَلَنِي مِنْ خِيَارِ مَوَالِيَكُمُ التَّابِعِينَ لِمَا دَعَوْتُمْ

إِلَيْهِ، وَ جَعَلَنِي مِمَّنْ يَقْتَصُّ آثَارَكُمْ، وَيَسْأَلُكَ سَبِيلَكُمْ، وَيَهْتَدِي بِهَدَاكُمْ
وَيُحْشَرُ فِي زُمْرَتِكُمْ، وَيَكْرُ فِي رَجْعَتِكُمْ، وَيَمْلِكُ فِي دَوْلَتِكُمْ، وَيُشَرِّفُ
فِي عَافِيَتِكُمْ، وَيَمَكِّنُ فِي أَيَّامِكُمْ، وَتَقَرُّ عَيْنُهُ غَدًا بِرُؤْيَايَتِكُمْ،

Ben sizinleyim, sizinle beraberim, sizden başkasıyla da değilim. Sizlere inanmışım ve sonuncunuzu da ilkinizi sevdiğim gibi severim. Sizin hakkınızı inkâr eden, velayetinizden çıkan ve mirasınızı gasp eden, sizler hakkında şüpheyeye düşen ve sizden ayrılan düşmanlarınızdan, tağuttan ve şeytandan ve onların zalim hiziplerinden Allah'a sığınıyorum. Sizin dışınızda her vasıta ve önderden, ateşe çağıran imamlardan O'na sığınırım. Allah'tan istiyorum ki, yaşadığım müddetçe beni sizin velayetiniz, muhabbetiniz ve dininiz üzerine sabit kılsın. Size itaat etmeğe beni muvaffak etsin ve sizin şefaatinizi bana nasip etsin. Beni sizin en seçkin dostlarınızdan, sizin davetinize uyanlardan, sizin izinizi takip edenlerden, yolunuzdan gidenlerden, hidayetinizle hidayet bulanlardan, zümrenizde mahşere gidenlerden, dönüşünüzde dönenlerden, davetinizde mevki kazananlardan ve huzur döneminizi görenlerden, sizin güçlü döneminizde eli açık olanlardan ve sizi görmek şerefine kavuşanlardan etsin.

بَابِ أَنْتُمْ وَأُمِّي وَنَفْسِي وَأَهْلِي وَمَالِي مَنْ أَرَادَ اللَّهُ بَدَأَ بِكُمْ، وَمَنْ وَحَدَهُ
قَبْلَ عَنَّاكُمْ، وَمَنْ قَصَدَهُ تَوَجَّهَ بِكُمْ، مَوَالِي لَا أَحْصَى ثَنَانَكُمْ وَلَا أَبْلَغُ مِنْ
الْمَدْحِ كُنْهَكُمْ وَمِنْ الْوَصْفِ قَدْرَكُمْ، وَأَنْتُمْ نُورُ الْأَخْيَارِ وَهَدَاةُ الْأَبْرَارِ

وَحُجَّجُ الْجَبَّارِ، بِكُمْ فَتَحَ اللَّهُ بِكُمْ يَخْتِمُ، وَبِكُمْ يُنْزَلُ الْغَيْثُ، وَبِكُمْ
يُمْسِكُ السَّمَاءُ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ، وَبِكُمْ يُنْفَسُ الْهَمُّ وَبِكْشِفُ
الضَّرِّ، وَعِنْدَكُمْ مَا نَزَلَتْ بِهِ رُسُلُهُ، وَهَبَطَتْ بِهِ مَلَائِكَتُهُ وَإِلَى جَدِّكُمْ.

وإن كانت الزيارة لأمر المؤمنين (عليه السلام) فعوض

وإلى جدكم قل:

وإلى أَخِيكَ بُعِثَ الرُّوحُ الْأَمِينُ، آتَاكُمْ اللَّهُ مَا لَمْ يُؤْتِ أَحَدًا
مِنَ الْعَالَمِينَ، طَاطَا كُلُّ شَرِيفٍ لَشَرَفِكُمْ، وَبَخَعَ كُلُّ مُتَكَبِّرٍ لَطَاعَتِكُمْ،
وَخَضَعَ كُلُّ جَبَّارٍ لِفَضْلِكُمْ، وَذَلَّ كُلُّ شَيْءٍ لَكُمْ، وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ
بِنُورِكُمْ، وَفَارَزَ الْفَائِزُونَ بِوِلَايَتِكُمْ، بِكُمْ يُسَلَّكُ إِلَى الرِّضْوَانِ، وَعَلَى مَنْ
جَحَدَ وَلَايَتَكُمْ غَضَبُ الرَّحْمَنِ،

Babam, annem, nefsim, ailem ve malım sizlere feda olsun! Allah'a kavuşmak isteyen size gelmelidir, tevhidi bilenler bunu sizden öğrenir, O'na yönelmek isteyen sizin kapınıza gelir. Ey benim Mevlalarım! Sizin güzelliklerinizi söylemekle bitiremem, sizi methetmekle hakkınızı vermiş olamam., Sizin vasfınızı söylemekle değerini açıklayamam, sizler seçkinlerin nurusunuz, iyilerin hidayete erıştirenlerisiniz ve Allah'ın hüccetlerisiniz; Allah sizinle yaratılışı başlatmış ve sizinle de bitirecektir. Sizin sebebiyetinizle Allah yağmur yağdırır ve sizin hürmetinize Allah göğün yere düşmesini önler; meğer kendi izni olsun.

Sizin hürmetinize Allah zorlukları giderir ve müşkülleri bertaraf eder; elçilerin indirdiği ve meleklerin getirdiği hükümler sizin yanınızdadır.

Ruhu'l-Emin (Cebrail) sizin ceddinize (Hz. Ali'nin a.s ziyaretinde "ceddinize" yerine "kardeşine" kelimesi söylenilir) inmiştir Allah hiç bir kimseye vermediği makamı size vermiştir; her şerefli sizin şerefınız karşısında boyun eğer ve her büyük size itaat eder; her güçlü size, faziletinize boyun eğer ve her şey size nazaran hakirdir. Yeryüzü sizin nurunuzla aydınlanmış ve kurtuluşa erenler sizin velayetinizle kurtuluşa ererler. Sizin vasitanızla Allah'ın rızasına kavuşulur ve sizin velayetinizi inkâr edene Allah gazap eder.

بَابِ أَنْتُمْ وَأُمِّي وَنَفْسِي وَاهْلِي وَمَالِي، ذِكْرُكُمْ فِي الذَّاكِرِينَ،
وَأَسْمَاؤُكُمْ فِي الْأَسْمَاءِ، وَأَجْسَادُكُمْ فِي الْأَجْسَادِ، وَأَرْوَاحُكُمْ فِي الْأَرْوَاحِ،
وَأَنْفُسُكُمْ فِي النَّفُوسِ، وَأَثَارُكُمْ فِي الْأَثَارِ، وَقُبُورُكُمْ فِي الْقُبُورِ، فَمَا أَحَلَّى
أَسْمَائَكُمْ وَأَكْرَمَ أَنْفُسَكُمْ، وَأَعْظَمَ شَأْنَكُمْ، وَأَجَلَّ خَطَرَكُمْ، وَأَوْفَى عَهْدَكُمْ،
وَأَصْدَقَ وَعْدَكُمْ، كَلَامُكُمْ نُورٌ وَأَمْرُكُمْ رُشْدٌ وَوَصِيَّتُكُمْ تَقْوَى، وَفِعْلُكُمْ
الْخَيْرُ، وَعَادَتُكُمْ الْإِحْسَانُ، وَسَجِيَّتُكُمْ الْكَرَمُ، وَشَأْنُكُمْ الْحَقُّ وَالصِّدْقُ
وَالرِّفْقُ، وَقَوْلُكُمْ حُكْمٌ وَحَقٌّ، وَرَأْيُكُمْ عِلْمٌ وَحِلْمٌ وَحَزْمٌ، إِنَّ ذِكْرَ الْخَيْرِ
كُنْتُمْ أَوَّلَهُ وَأَصْلَهُ وَفَرْعَهُ وَمَعْدِنَهُ وَمَأْوِيَهُ وَمُنْتَهَاهُ،

Babam, annem, kendim, ailem ve malım size feda olsun, sizin anınız diğer anılarla, isimleriniz diğer isimlerle,

bedeniniz diğer bedenlerle, ruhunuz diğer ruhlarla, eserleriniz diğer eserlerledir ve kabirleriniz diğer kabirlerin yanı başındadır; oysa sizin isimleriniz ne tatlıdır! Ve nefisleriniz ne değerli ve makamınız ne büyük, mertebeniz ne yüksek ve ahdiniz ne de sağlamdır! Ve vaadiniz ne de doğrudur, kelamınız nurdur, emriniz olgunluk, vasiyetiniz takvadır, işiniz hayır, adaletiniz ihsan, yaratılışınız kerem ve büyüklük; şanın hak, doğruluk ve yumuşaklıktır; sözünüz kesin hükümdür, görüşünüz ilim, hilim ve bilinçtir (yakındır). Hayırdan söz edildiğinde, hayrın başlangıcı, kökü, dalı, kaynağı, barınak ve sonucu sizin olduğunuz görülür.

بَابِ أَنْتُمْ وَأُمِّي وَنَفْسِي كَيْفَ أَصِفُ حُسْنَ ثَنَائِكُمْ، وَأُحْصِي جَمِيلَ
بَلَائِكُمْ، وَبِكُمْ أَخْرَجَنَا اللَّهُ مِنَ الذُّلِّ وَفَرَّجَ عَنَّا غَمَرَاتِ الْكُرُوبِ، وَأَنْقَذَنَا
مِنْ شَفَا جُرْفِ الْهَلَكَاتِ وَمِنْ التَّارِ، بَابِ أَنْتُمْ وَأُمِّي وَنَفْسِي بِمُؤَالَاتِكُمْ عَلَّمَنَا
اللَّهُ مَعَالِمَ دِينِنَا، وَأَصْلَحَ مَا كَانَ فَسَدَ مِنْ دُنْيَانَا، وَبِمُؤَالَاتِكُمْ تَمَّتِ الْكَلِمَةُ،
وَعَظُمَتِ النِّعْمَةُ، وَاتَّالَفَتِ الْفُرْقَةُ، وَبِمُؤَالَاتِكُمْ تُقْبَلُ الطَّاعَةُ الْمُفْتَرَضَةُ،
وَلَكُمْ الْمَوْدَةُ الْوَاجِبَةُ، وَاللَّدَرَجَاتُ الرَّفِيعَةُ، وَالْمَقَامُ الْمُحْمُودُ، وَالْمَكَانُ
الْمَعْلُومُ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ، وَالْجَاهُ الْعَظِيمُ، وَالشَّأْنُ الْكَبِيرُ، وَالشَّعَاعَةُ
الْمَقْبُولَةُ، رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ، رَبَّنَا لَا

تُرِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ،
سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولًا،

Babam, annem ve kendim size feda olayım; sizi nasıl öveyim ve karşılaştığınız güzel imtihanları nasıl sayayım! Allah sizin sayenizde bizi zilletten çıkardı, kederlerimizi giderdi, helak olmanın ve ateşin eşiğinde iken bizi kurtardı. Babam, annem ve kendim size feda olayım; Allah sizin velayetinizin sayesinde bize dinin nişanelerini öğretti ve dünyadaki bozukluklarımızı düzeltti. Sizin dostluğunuz sayesinde büyük tevhit nimeti tamamlandı ve tefrika yerine kaynaşma oldu. Sizin velayetiniz sebebiyle farz itaatler kabul olur ve Kur'an'da vacip kılınan dostluk size aittir. Yüksek dereceler, övülmüş makam ve Allah azze ve celle indinde belirlenmiş yer, büyük mertebe ve kabul olan şefaate size aittir. Ey Allah'ım! Biz, nazil ettiğine iman ettik ve resulüne uyduk; öyleyse bizi tanıklardan yaz. Ey Rabbimiz! Bizi hidayet ettikten sonra kalbimizi batıla doğru eğme, kendi indinden bize rahmet ihsan et, gerçekten sen çok bağışlayansın. Rabbimiz her türlü eksiklikten uzaktır, Rabbimizin vaadi mutlaka gerçekleşir.

يَا وَلِيَّ اللَّهِ إِنْ بَيْنِي وَبَيْنَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ ذُنُوبًا لَا يَأْتِي عَلَيْهَا إِلَّا رِضَاكَ،
فَبِحَقِّ مَنْ ائْتَمَنَكَ عَلَى سِرِّهِ وَاسْتَرْعَاكَ أَمْرَ خَلْقِهِ وَقَرْنَ طَاعَتَكُمْ بِطَاعَتِهِ،
لَمَّا اسْتَوْهَبْتُمْ ذُنُوبِي وَكُنْتُمْ شَفَعَائِي، فَإِنِّي لَكُمْ مُطِيعٌ، مَنْ أَطَاعَكُمْ فَقَدْ

أَطَاعَ اللَّهَ، وَمَنْ عَصَاكُمْ فَقَدْ عَصَى اللَّهَ، وَمَنْ أَحْبَبَكُمْ فَقَدْ أَحَبَّ اللَّهَ، وَمَنْ أَبْغَضَكُمْ فَقَدْ أَبْغَضَ اللَّهَ،

Ey Allah'ın velisi; benim Allah azze ve celleye karşı işlediğim öyle günahlar var ki, sizin rıza ve hoşnutluğunuz olmasa asla bağışlanmaz. Öyleyse sizi kendi sırrına emin kılan, halkın işlerinde sizi önder kılan, itaatinizi kendi itaatine dâhil eden Allah'ın hakkı hürmetine benim günahlarımı bağışlamasını isteyin ve benim şefaathilerim olun. Ben size itaat edenim, kim size itaat etse Allah'a itaat etmiş olur ve kim de size karşı gelse Allah'a karşı gelmiş olur, sizi seven Allah'ı sevmiş olur ve size buğzeden Allah'a buğzetmiş olur.

اللَّهُمَّ إِنِّي لَوْ وَجَدْتُ شَفْعَاءَ أَقْرَبَ إِلَيْكَ مِنْ مُحَمَّدٍ وَأَهْلِ بَيْتِهِ
الْأَخْيَارِ الْأَيَّمَّةِ الْأَبْرَارِ لَجَعَلْتُهُمْ شَفْعَائِي، فَبِحَقِّهِمْ الَّذِي أَوْجَبَتْ لَهُمْ عَلَيْكَ
أَسْأَلُكَ أَنْ تُدْخِلَنِي فِي جُمْلَةِ الْعَارِفِينَ بِهِمْ وَبِحَقِّهِمْ، وَفِي زُمْرَةِ الْمَرْحُومِينَ
بِشَفَاعَتِهِمْ، إِنَّكَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ
وَسَلَّمَ تَسْلِيمًا كَثِيرًا، وَحَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ.

Allah'ım! Eğer ben Muhammed ve onun seçkin ve beğenilmiş Ehlibeyti'nden sana daha yakın olan birisini bilseydim onu sana şefaathiler kıldım. Öyleyse üzerine bir hak olarak aldığın onların hakkı hürmetine Sen'den istiyorum ki, beni, onları ve onların haklarını tanıyanlardan kıl ve onların şefaatiyle merhamete kavuşanlardan eyle. Sen merhametlilerin en merhametlisisin. Ey Allah! Muhammed

ve onun pak Ehlibeyti'ne rahmet eyle ve çok selam gönder.
Allah bize yeter, O ne güzel sahiptir.

İMAM HÂDÎ'NİN (A.S) ÖĞRENCİLERİ

İmam Hâdî'nin (a.s) döneminde hâkim olan bağnazlık ve zulüm ortamı, halkın ondan yararlanma imkânını büyük bir orada sınırlandırmasına rağmen, bazı Kur'ân ve Ehlibeyt (a.s) öğretilerine gönül verenler kendi kapasiteleri miktarınca ondan feyiz alıp yüce iman ve marifet derecelerine ulaşabilmişlerdir. Şeyh Tusî, İmam Hâdî'den (a.s) rivayet eden 185 kişinin isimlerini sıralamaktadır; bunların arasında parlak çehrelere rastlamaktayız. Aşağıda onlardan bazılarını kısaca tanıtmaya çalışacağız:

1- Hz. Abdulazim Hasanî

Ravi ve ulemanın ileri gelenlerindendi. Takvada büyük bir makama sahip olup altıncı, yedinci ve sekizinci İmamların (a.s) büyük ashabından bazılarını görmüştür. İmam Cevad ve İmam Hâdî'nin (a.s) meşhur öğrencileri ve ravilerinden sayılmaktadır.

Sahib b. İbad şöyle yazıyor:

Abdulazim Hasenî din işlerinde bilinçli ve Kur'ân hükümlerini iyi bilen bir kimseydi.¹

Ebu Himad Razî şöyle diyor:

İmam Hâdî'nin (a.s) huzuruna gidip kendisine bazı meseleleri sordum. İmamın huzurundan

---

1- Abdulazim Hasenî, s.31.

ayrılmak istediğimde: "Bir sorunla karşılaştığın zaman Abdulazim Hasenî'ye sor ve benim selamımı da ona ulaştır." buyurdu.¹

İmam ve marifet konusunda öyle bir dereceye ulaşmıştır ki, İmam Hâdî (a.s) ona: "**Sen bizim gerçek dostlarımızdansın.**" buyurmuştur.²

Bir defasında inançlarını İmam'a sundu ve İmam Hâdî (a.s) de onun inançlarını tasdik etti. Bu konuda kendisi şöyle diyor:

Mevlam İmam Hâdî'nin (a.s) huzuruna çıktım. Beni görünce: "**Merhaba ey Ebu'l-Kasım! Sen gerçekten bizim dostlarımızdansın.**" buyurdu.

Ben: "Ey Resulullah'ın oğlu!" dedim, "Dinimi size sunmak ve sizin rızanız doğrultusunda Allah Teala'yla buluşuncaya kadar onda sebat etmek istiyorum."

İmam: "**Söyle.**" buyurdu.

Bunun üzerine şöyle dedim:

Ben, Allah Teala'nın bir ve tek olduğuna, hiçbir şeyin O'nun benzeri olmadığına, iptal ve teşbihten uzak olduğuna inanıyorum (iptal, Allah'ı hiç saymak; teşbih ise yaratılmışları O'na eş ve benzer bilmektir). Allah Teala ne cisimdir, ne suret, ne arazdır, ne cevherdir. O, cisimleri ve süratleri yaratan, araz ve cevherleri vücuda getiren, her şeyin eğiticisi, sahibi, karar kılını ve yoktan var edenidir. Ben inanıyorum ki Muhammed -Allah'ın salât ve selamı onun ve Ehlibeyti'nin üzerine olsun- Allah'ın kulu, peygamberi ve son elçisidir; kıyamete kadar artık

peygamber gelemeyecektir. Onun şariat ve dini bütün din ve şeraitlerini sonuncusudur; kıyamete kadar ondan sonra başka bir şariat gelmeyecektir.

Ben inanıyorum ki, Hz. Muhammed'den (s.a.a) sonra onun halifesi Emirü'l-Müminin Ali b. Ebutalib'dir (a.s). Sonra Hasan, sonra Hüseyin, sonra Ali b. Hüseyin, sonra Muhammed b. Ali, sonra Cafer b. Muhammed, sonra Musa b. Cafer, sonra Ali b. Musa, sonra Muhammed b. Ali ve sonra da sensin.

O sırada İmam Hâdî (a.s): "**Benden sonra da oğlum Hasan'dır.**" buyurdu, "**Hasan'ın oğluna karşı halkın durumunu nasıl görüyorsun?**"

Ben: "Ey Mevlam! O nasıl biridir ki?" diye arz ettim.

İmam şöyle buyurdu:

O gözlere görülmeyecek; kıyam edinceye kadar adını anmak caiz değildir; zulüm ve sitemle dolu yeryüzünü adalet ve eşitlikle dolduracaktır.

Bunun üzerine şöyle devam ettim:

Onların dostunun Allah'ın dostu, düşmanlarının ise Allah'ın düşmanları, onlara itaatin Allah'a itaat ve onlara itaatsizliğin ise Allah'a itaatsizlik olduğunu kabul ediyorum.

İnanıyorum ki, miraç, kabirde sorgu sual ve cevap, cennet ve cehennem, sırat ve mizan haktır, gerçekleşecektir. Kıyamet günü gelip çatacaktır ve bunda bir şüphe yoktur; Allah Teala ölüleri diriltecektir.

İnanıyorum ki, dinin farzları velayetten sonra namaz, zekât, oruç, hac, cihat, iyiliği emretmek ve kötülükten sakındırmaktır.

Bunun üzerine İmam şöyle buyurdu:

1- Abdulazim Hasenî, s.24.

2- el-Emali, Şeyh Saduk, 54. oturum, s.204.

Ey Ebu'l-Kasım! Allah'a andolsun ki, bu Allah Teala'nın kulları için beğendiği dindir. Bu din üzere sebat göster. Allah Teala dünya ve ahirette seni sözünde sabit kılsın.¹

Tarih ve rivayetlerden anlaşıldığı üzere Hz. Abdulazim zamanın hükümeti tarafından takip altına alınınca tehlikeden korunmak için İran'a gidip Rey şehrine yerleşiyor. Hayatı hakkında yazılan eserlerde şöyle deniyor:

Hz. Abdulazim, dönemin Sultanından kaçarak Rey şehrine gidip Sukketu'l-Mevali'de (köleler veya ileri gelenler mahallesi) Şiilerden birinin evinin bodrum katına yerleşti. Orada gündüzleri oruç tutup geceleri namaz kılıp ibadetle meşgul olurdu. Bazen gizlice evden dışarı çıkıp şu an mezarının karşısında olan -ve İmamzade Hamza'nın (a.s) mezarı olarak bilinen) mezarı ziyaret ediyor ve "O, Musa b. Cafer'in (a.s) evlatlarındandır." diyordu. Hz. Abdulazim o evde böyle bir hayat sürdürüyordu. (Onun Rey şehrinde yaşadığı) haberi gittikçe Resulullah'ın (s.a.a) Ehlibeyti'nin izleyicilerine ulaştı ve böylece onların çoğu onu tanıdılar. Şiilerden biri rüya âleminde Resul-i Ekrem'i (s.a.a) gördü. Resulullah (s.a.a), Hz. Abdulazim'in şu anda defnedilmiş olduğu yeri işaret ederek ona buyurdu ki:

Evlatlarımdan birini "Sukketu'l-Mevali"ye getirip Abdulcabbar b. Abdulvehhab'ın bağındaki elma ağacının yanına defnedecekler.

O adam giderek o arsayı ve elma ağacını sahibinden satın almak istedi. Arsa sahibi: "Neden bu arsayı ve ağacı satın almak istiyorsun?" diye sordu.

1- el-Emali, Şeyh Saduk, 54. oturum, s.204.

Adam gördüğü rüyayı anlatınca arsa sahibi: "Ben de buna yakın bir rüya gördüm." dedi ve sonra ağacın yerini ve bağın tümünü orada defnedilmeleri için Hz. Abdulazim ve Şiilere vakfetti.

Bir süre sonra Hz. Abdulazim hastalanarak vefat etti. Onu yıkamak için elbiselerini çıkardıklarında cebinde soyunun yazılı olduğu bir mektup buldular.¹

Hz. Abdulazim, İmam Hâdî'nin (a.s) imameti döneminde vefat etmiştir. Muhammed b. Yahya el-Attar'ın naklettiği rivayette onun şahsiyetinin nedenli yüce olduğunu görmekteyiz:

İmam Hâdî (a.s), huzuruna gelen Rey halkından bir kişiye: "*Neredeydin?*" diye sordu.

Adam: "İmam Hüseyin'in (a.s) mezarını ziyarete gitmiştim." diye arz etti.

Bunun üzerine İmam (a.s) şöyle buyurdu:

Bil ki, eğer sizin şehrinizdeki Abdulazim'in mezarını ziyaret etmiş olsaydın İmam Hüseyin'in (a.s) kabrini ziyaret etmiş gibi olurdun.²

Hz. Abdulazim, Ehlibeyt İmamları dönemindeki Şia'nın en güvenilir ulema ve ravilerinden sayılmaktaydı; bu büyük zat, aynı zamanda yazar olup Emirulmüminin Ali'nin (a.s) hutbeleriyle ilgili bir kitap ve "Yevm ve Leyali" adında da başka bir kitap yazdığı rivayet edilmiştir.³

1- Camiu'r-Ruvat, c.1, s.460.

2- Abdulazim-i Hasenî, s.63.

3- Abdulazim-i Hasenî, s.63.

2- Hüseyin b. Said Ahvazî

İmam Rıza, İmam Cevad ve İmam Hâdî'nin (a.s) ashabından olup bu imamların hepsinden hadis rivayet etmiştir. Kûfe'nin yerlisidir. Fakat kardeşiyle birlikte Ahvaz'a, oradan da Kum'a gelmiş ve orada vefat etmiştir.

Hüseyin b. Said fıkıh, adap ve ahlâk konusunda otuz kitap yazmıştır. Onun kitapları ulema arasında meşhurdur. Birinci Meclisî onun hakkında şöyle diyor:

Onun güvenilir olması ve rivayetlerine uyulması hakkında ulemanın ittifak ettiğini görmekteyiz.

Merhum Allame onun hakkında şöyle buyurmuştur:

O, güvenilir bir kişi olup ulemanın ileri gelenlerinden ve kadri yüce bir zattı.

Merhum Şeyh Tusî de şöyle yazıyor:

Hüseyin b. Said, ilmî makam ve mevkii dışında halkı irşat ve hidayet etme konusunda da çaba harcayan bir kişiydi. İshak b. İbrahim Huzeynî ve Ali b. Reyhan'ı İmam Rıza'nın (a.s) huzuruna göndermiş, onların hak mezhep Şiilikle tanışmalarına sebep olmuştur. Onlar ondan hadisleri dinliyor, onun hizmetleri sonucu maarifleri öğreniyorlardı. Yine Abdullah b. Muhammed Huzeynî'yle diğer kişileri İmam Rıza'nın (a.s) huzuruna götürüp İslâm öğretileriyle tanıştırdı; bunun sonucu onlar yüce makamlara eriştiler ve İslâm'a hizmetlerde bulundular.¹

1- Tenkihu'l-Mekal, c.1, s.329; Kitab-u İhtiyar-i Marifeti'r-Rical, s.551.

3- Fazl b. Şazan Nişaburî

Büyük ve güvenilir bir kişi, yüce bir fakih ve güçlü bir kelim âlimiydi. Muhammed b. Ebi Umeyr ve Safvan b. Yahya gibi Ehlibeyt İmamları'nın (a.s) ashabının en üstününden bir grubunu görmüş, yaklaşık elli yıl onlarla muâşeretinde bulunmuş ve onlardan istifade etmiştir. Bu konuda kendisi şöyle diyor:

Hişam b. Hakem ölünce onun yerine Yunus b. Abdurrahman geçti ve o da öldükten sonra muhaliflere cevap verme konusunda yerine Sekkak geçti; şimdiden onların yerine ben geçtim.¹

Merhum Şeyh Tusî İmam Hâdî ve İmam Askerî'nin (a.s) ashabından saymıştır; bazı rical âlimleri de onu İmam Hâdî'nin (a.s) ashabından saymakla birlikte İmam Cevad ve İmam Askerî'nin (a.s) da ashabından saymışlardır.²

Fazl b. Şazan çok sayıda kitap yazmıştır. Başta, hicri kameri 1392 de Tahran üniversitesi tarafından basılmış olan kelim ilmi ve hadis ashabının inançlarının tahlili konusundaki "el-İzah" olmak üzere 180 kitap yazdığı söylenmiştir.

Fazl b. Şazan'ın söz ve eserleri ulemanın ileri gelenleri tarafından dikkate alınmış, ravileri kabul veya reddetmede onun sözüyle yetinmişlerdir. Merhum Kuleynî onun görüşlerinden bir kısmını "el-Kâfi" adlı kitabında dikkate alarak beyan etmiştir. Ve yine Merhum Şeyh Saduk ve Şeyh Tusî onun sözlerine çok önem vermişlerdir. "Camîu'r-Ruvat" kitabının yazarı şöyle diyor:

1- Muntaha'l-Mekal, s.242; el-İzah kitabının mukaddimesi, üniversite basımı, s.3.

2- el-İzah'ın mukaddimesi, s.9 ve 86.

O, ashabımızın -Şiilerin- reisi ve ileri gelenidir; o, hakkında bir şey söyleyemeyeceğimiz kadar yüce bir kişidir.

Fazl b. Şazan bir yolculukta on birinci İmam'ın huzuruna çıkmış, onun huzurundan ayrılmak istediğinde şahsen yazmış olduğu bir kitap elinden yere düşmüş, İmam onu alıp baktığında ona rahmet dileyerek şöyle buyurmuştur:

Ben aralarında Fazl b. Şazan olan Horasan halkına gıpta ediyorum.¹

Başka bir rivayette ise şöyle geçer:

Onun "el-Yevm-u ve'l-Leyali" kitabını İmam Hasan Askerî'ye (a.s) gösterdiklerinde o, ona üç defa rahmet okuduktan sonra: "**Buna uyulması yakşıır.**" buyurdu.²

Büyük şehit Kadı Nurullah Şuşterî Fazl b. Şazan hakkında şöyle yazıyor:

O, mütakellimlerin ileri gelenlerinden, büyük müfessir ve muhaddislerden, fazilet sahibi fakih ve müçtehitlerden, Kur'ân karileri, nahivciler ve lügatçilerin en meşhurlarındandır.³

Fazl b. Şazan, Nişabur'da yaşıyordu. Abdullah Tahir onu Şiilik suçuyla Beyhak'a sürgün etmişti. Hariciler Horasan'da isyan edince Fazl onların korkusundan orayı terk etmiş ve yol zahmetinden hastalanarak İmam Hasan Askerî'nin (a.s) döneminde vefat etmiş ve eski Nişabur'da defnedilmiştir. Günümüz Nişabur'unun altı buçuk

---

1- Camiu'r-Ruvat, c.2, s.5.

2- Munteha'l-Mekal, s.24; el-İzah'ın mukaddimesi, s.87.

3- el-İzah'ın mukaddimesi, s.2.

kilometre uzaklığındaki mezarı, Şiilerin ziyaretgâhıdır ve Şiiler onun mezarıyla teberrük etmektedirler.¹

1- Muntehe'l-Mekal, s.242; el-İzah'ın mukaddimesi, s.48 ila 52.

İMAM HÂDÎ'NİN (A.S) VECİZ SÖZLERİ

Kitabımızın bu bölümünde o aziz ve yüce İmam'ın velayetine sımsıkı sarılmak ve teberrük için buyruklarından bir kaçını nakletmemiz yerinde olacaktır:

1- İmam Hâdî (a.s) değerli babaları kanalıyla Hz. Peygamber'den (s.a.a) şöyle rivayet etmektedir:

İman kalplerin kabul edip amellerin tasdik ettiği, İslam ise dile dökülen ve nikâhı helal kılan şeydir.¹

2- Kendini beğenen kimseye öfkelenen çok olur.²

3- Şakalaşmak ve boş işlerle uğraşmak aptal ve cahil kişilerin işidir.³

4- Kim dostluk ve iyi niyetini sana sunarsa, sen de itaatini ona sun ve onu kabul et.⁴

5- Kendini küçümseyip değer vermeyenin kötülüğünden güvencede olma.⁵

6- Dünya bir pazardır; bir grup onda kâr eder, diğer bir grup zarar.⁶

1- Murucu'z-Zeheb, c.4, s.85.

2- Envaru'l-Behiyye, s.143.

3- Envaru'l-Behiyye, s.143.

4- Tuhefu'l-Ukul, Beyrut basımı, s.358.

5- Tuhefu'l-Ukul, Beyrut basımı, s.358.

6- Tuhefu'l-Ukul, Beyrut basımı, s.358.

7- Kim Allah'tan korkarsa diğerleri de ondan korkar, kim Allah'a itaat ederse diğerleri de ona itaat eder, yaratana itaat eden de yaratılanların öfkesinden endişelenmez.¹

8- Halim (yumuşak huylu) zalim, bu huyundan dolayı bağışlanabilir.²

9- Haklı olan aptal kişi, aptallığından dolayı hak oluşunun nurunu söndürebilir.³

1- Tuhefu'l-Ukul, Beyrut basımı, s.357.

2- Tuhefu'l-Ukul, Beyrut basımı, s.358.

3- Tuhefu'l-Ukul, Beyrut basımı, s.358.